

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1. sz., I. em. 10,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 0,40 (—,80 kor.) | Félévre — — — — — 2,40 (4,80 kor.)
Negyedévre — — — — — 1,20 (2,40 „) | Egyes szám — — — — — 0,10 (—,20 „)
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Munkástársak!

A jövő héten megjelenik a

„MAGYAR VASUTAS ZSEBNAPTÁR“

cimen az a könyvecske, mely gazdag tárháza lesz mindazon tudnivalóknak, ismeretterjesztő dolgozatoknak, rendeleteknek, utasításoknak, melyekre az öntudatos munkásnak, a jövőjével törődő vasutasnak naponként szüksége van. Ez a könyv nem csupán kalendárium, nem csupán szórakoztató, hanem valóságos tanító és nevelő, tanácsadó és vezető lesz a vasutas-életben.

Ezért nagyon fontos, hogy ez a könyv minden öntudatos vasuti munkás, minden szövetségi tag zsebében ott legyen. Ez a könyv nemcsak kötelességeinket, de jogaikat is megismerteti velünk.

Rendeljétek meg idejében és minél tömegesebben.

Egy példány ára egy korona.

Megrendelhető a „Magyar Vasutas“ kiadóhivatalában, (Rottenbiller-utca 1).

Gazdag és hasznos tartalma a következőkből áll:

Naptári rész. Posta, távirat, bélyegilleték. Előszó. A szárnyaskerek rabszolgáihoz. Költemény Farkas Antaltól. A vasut fejlődésének története. Egyesülésben rejlik az erő. A vasutasok és az alkohol. Vasutassors (Tanács balesetügyben). A mi adónk. Személyzeti tanácsadó. (Szabad-, időleges félárú jegy, nyugbér és nyugdíjasok menetkedvezménye, élelembevásárlási igazolványok, nyugbér, nyugdíj, betegpénztár, külön segélyalapról, illetmények fegyvergyakorlat és tényleges bevonulás idejére, a kijáró szabadság, fizetési előleg, tüzelő és világító anyagról, fegyelmi bíróságról, stb.) Kinevezett vasutasok fizetése és lakbérilletményei. Egyezményes kereset kiszámításának módja. Mit akarnak a vasuti munkások? Fogyasztási szövetség. Jogi tanács. Különböző statisztika. Idegen szavak tára. Vallások elterjedése a földön. Magyarország lakossága. Pártprogramm. Világtörténelmi adatok. Időszámítás. Hogyan levelezünk a szerkesztőséggel, kiadóhivatallal és szövetséggel? Szövetségünk címtára. Harminc-féle kérvényminta. Igazgatóság és tiszteletvezetőségek címe. Munkásdalok. Súly, mérték, pénzátszámítás. Napló.

Figyelem, pécsi vasutasok!

Vasárnap, december 23-án, d. u. 2 órakor a Városi Tornacsarnokban

nyilvános vasutasgyűlés

lesz a következő napirenddel:

1. A munkásbiztosítás.
2. Általános, titkos választói jog.

Testvérek, gondoskodjatok, hogy a gyűlésen tömegesen jelenjenek meg a vasuti munkások és egyéb alkalmazottak!

Az egybehívók.

Vasutasok szakszervezkedése.

A szentkoronás szövetség szegedi közgyűlése előtt az altisztek előértekezletet tartottak, amelyen az altiszti karnak két értelmes és tiszteletreméltó tagja, Nemes Gyula és Fodor Vilmos voltak a hangadók. Az értekezleten az ország minden részéből megjelent altisztek és szolgák a szentkoronás szövetség belügyére és taktikájára vonatkozólag százféle álláspontot prédikáltak, egy kérdésben azonban teljes egyértelműséget áruáltak el. Abban, hogy a szentkoronás szövetség mai szervezete egy fabatkát sem ér, a központi vezetőség mai formájában buta és reakciós kölcnc és csak úgy menthető meg a vasutasok összességének a jövője, ha a szövetség áttér a szakszervezeti alapra.

Értik pedig ez alatt a szakszervezeti alap alatt azt, hogy hat kategóriára osztva a vasutasokat, azok egymástól teljesen független, különálló és önálló szakszervezetet alkotnának, amelyek saját ügyeiket teljes önrendelkezési joggal intéznék és csak a közös vasutas-ügyek elintézésére választanának valamelyes középponti bizottságot.

Ilyen különálló vasutas-szakszervezetet alkotnának a hivatalnokok, a mozdonyvezetők, a vonatkísérők, az állomásaltisztek, a szolgák és a munkások.

Ennek a szakszervezkedési eszmének a szószólói első sorban arra számítanak és legerősebb érvük is az, hogy ebben az esetben megnyerhetnék a Vasuti Munkások Országos Szövetségét is és a vasutasok egyetemének a szolgálatába hajthatnák mindazt a fegyelmettséget és áldozatkészséget, mindazt a bátorságot és okosságot, amely a vasuti munkások szervezetét kitünteti és fölébe helyezi az összes többi társzövetségeknek.

Döntő jelentőségű tehát az egész szakszervezkedési kérdésre nézve az a körülmény, milyen álláspontot foglalnak el vele szemben a szervezett vasuti munkások. Ha a vasuti munkások eleve elutasítják maguktól a tervet, akkor vízbe esett az egész szakszervezkedés. Mert hiába csinálnák meg azok a kategóriák, amelyek most részben a szentkoronás szövetségben egyesültek, a változás legfeljebb annyi volna, hogy a belső szétforgácsolódás külsőleg is kifejezésre jutna. Illő tehát, hogy mi is véleményt mondjunk ehhez a kérdéshez. Megtesszük haladéktalanul és minden kertelés nélkül.

A vasutasok szakszervezkedését — ha

megvalósítható — okos és célszerű dolognak tartjuk. Mi is érezzük, jobban talán, mint bárki más, milyen hatalmas és nagyjelentőségű az a gondolat, hogy egy tágas hajlékban együtt legyenek az összes vasuti alkalmazottak, mi is átérezzük, milyen ellenállhatatlan erőre tenne szert a vasutasok szervezkedése, ha egymástól független, de fegyverbarátságos szövetkezésben álló szervezetekben egyesülne valamennyi vasutas. Mi is tudjuk, hogy a vasutasok egymás között és egymás ellen való harca nem ideális állapot és aki józan, aki becsületes közöttünk, annak olyan állapot előidézésére kell törekednie, amely lehetővé teszi, hogy egy hadisorban álljon valamennyi vasutas és közös erővel küzdjön a nagy, közös célokért.

Ezt a célt a vasutasok szakszervezkedése csak előmozdithatja. Hibát követnénk tehát el, ha ellene foglalnánk állást.

De jó eleve figyelmeztetnünk kell azokat, akik ápolják és terjesztik a szakszervezkedés eszméjét, hogy a szakszervezkedésnek ne csak a formáját, de a belső lényegét, a szellemét is vegyék át, különben az egész terv egy hajítófát sem ér.

Tessék széjjelneznii az országban, van elég szakszervezet, lehet rajtuk tanulmányozni, mi a szellemük. Mindenekelőtt tudni kell, hogy a szakszervezkedés fő kelléke a dolgozók, az alkalmazottak független szervezkedése, osztályérdekeik megvédésére. Hogy ezt megtehessek, a munkaadótól teljesen függetlennek kell maradniok, lett légyen ez a munkaadó egy ember, vagy jogi személy, magáncég, vagy állami vállalat.

Ha a szakszervezkedés nem független minden irányban, stréber és lelkiismeretlen politikusoktól épp úgy, mint a munkaadók érdekeinek a képviselőitől, akkor ezerszer több kárt okoz, mint hasznot. És akkor ki van zárva, hogy akár egyetlen egy fölvilágosodott és céltudatos vasuti munkást tudnának megnyerni tervüknek.

Fölmerül itt azután az a kérdés, hogy a vasutak különleges viszonyai mellett ki tekinthető a munkaadó-érdekek képviselőjének. Fontos kérdés, mert ezen fordul meg minden gyakorlati eredmény. De nem olyan egyszerű a megoldása.

Ahhoz például kétség sem férhet, hogy az alkalmazottak szakszervezetében nincsen helye például az igazgatóság tagjainak,

akik reprezentálják a munkaadó vállalatot. De ez még nem elég. A vasutasok tisztviselői közül a mindennapi gyakorlat szinte automata jelöli ki azokat, akiket minden érdekszáluk fölfelé és nem lefelé húz. Akiknek alig van közös érdekük a szerénysorsu alkalmazottak tizezreivel és akiket fölfogás, gondolkodás és törekvés dolgában egy tenger választ el a többi vasutastól.

Hogy nyíltan beszéljünk: az egyes *szolgálati főnökök* a munkaadó vállalat érdekeinek a képviselői és nem harcolhatnak egyidejűleg az alkalmazottak érdekeiért. Vannak bizonyos főtisztviselői kategóriák, amelyek hasonló beszámítás alá esnek. Ezeknek az uraknak, habár egyenkint talán a legteljesebb tiszteletünket és becsülésünket érdemlik is meg, a szakszervezkedésben bizonyára nincs helyük.

Folytathatók a céltudatos szakszervezkedés feltételeinek a fősorolását, de egyelőre elég legyen ez a legfontosabb: a függetlenség a munkaadó vállalatától.

Ha lehet céltudatos szakszervezkedését az összes vasutasoknak fölépíteni, mi ott leszünk a munkálkodók között és pedig a legelső sorban. Ha azonban ezidő szerint nem lehet, akkor mi a magunk útján és a magunk eszközeivel folytatjuk a felvilágosítás és szervezés nehéz, de gyönyörteljes munkáját, amely talán hosszabb idő múltán, de valószínűleg nagyobb bizonyossággal teremti meg a *harcoló és szenvedő vasutasok egyetemleges szolidaritását!* —r—r.

A novemberi előléptetések a Mávnál.

A kereskedelemügyi tárca 1906. évi költségelőirányzatát — mint ismeretes — *Vörös László*, darabont miniszter állította össze. Ha a vasutasok összességének ez a költségvetés nem is ígért sokat, de legalább kilátásba helyezte a kinevezetteknek azt az édes-keves javulást, amit *státuszrendezés* címén még a hírhedt *Hieronimi-féle* törvényben biztosított nekik a képviselőház annak idején.

Ez a törvény arról intézkedik, hogy legalább a rangosztályokon belül az egyes fokozatokban a létszám rendkívül feltűnő és kirívó aránytalanságai kiegyenlítésének és a torlódások kiküszöbölésének. Tarthatatlan állapotnak ismerte el a törvényhozás már a *Tisza István* kormányának idejében, hogy valamely rangosztály egyik fokozatában ötször akkora legyen a létszám, mint ugyanazon rangosztály egy másik fokozatában. Mert ebből a rendszabályból semmi jó nem származhat, csakis töméntelen mellőztetés és a jogtalanságoknak, az előléptetési sérelmeknek végtelen láncolata.

Vörös László tehát csak ama rendelkezésének kívánt eleget tenni, hogy a státusz ilyen értelemben hat esztendő alatt fokozatosan rendeztessék, mikor az 1906. évi létszámrendezési programot beállította a költségelőirányzatba, melyet a koalíciós kormány parlamentje változtatás nélkül elfogadott. A *Vörös László-féle* előirányzattól tehát szentesített törvény lett.

Türelemtenül vártuk már most ennek végrehajtását, mert ezzel is előbbre jutott volna egy lépéssel a vasutasok kenyérharca. Elérkeztünk az esztendő végére és ime, mi történt?

Az 1906. évi költségvetési törvény szerint egyedül a hivatalnoki létszámban elő kellett volna lépni a legutóbbi előléptetés alkalmával 2173 embernek, mert csak így lehetett volna betartani a státuszrendezés folyó évi programját. Tényleg előlépett azonban csak 1167. Ezáltal megtakarítottak 600.000 koronát a parlament által megszavazott összegből egy év tartama alatt. Érthető,

hogy ennek a sikerült „végrehajtásnak” meg volt a maga következménye. Az alsó négy fizetési osztályban kevesebben léptek elő. A törvényhozás szándéka nem érvényesült, a határozott utasítás ellenére a státuszrendezés egy lépéssel sem jutott előbbre.

Ellenben a felügyelőknél túllépés történt, mert megállapítható, hogy abból a kevésből is, amit a kishivatalnokok státuszrendezésére szántak, egy tekintélyes részt a főhivatalnokok, a főaranygallérosok soron kívüli előléptetésére fordították.

Azonban sokkal cifrábban bántak el az altisztekkel, meg a szolga és őrszemélyzettel. Róluk — nagyurj tempó szerint — tudomást sem vettek. Őket egyszerűen elő sem léptették.

Minek is nekik az előléptetés? — gondolják a jóllakottak. A dolgozó és államfentartó kisemberek előléptetés nélkül is megélnek, termelt az idén elég krumpli.

Közel 13.000 altiszt közül magasabb fizetéshez jutott 104. Egygyel sem több. Ezek is valamennyien az altisztek ugynevezett „elite gárdájához” tartoznak. A legelőkelőbbek, a két legfelső rangosztály szerencsés kiváltságosai. Érdekes, hogy az altiszti III-ik rangosztály első fokozatából, ahol a létszám 1700, össze-vissza 37-en, azaz harmincheten jutottak magasabb fizetéshez.

És ez mind *Kossuth Ferenc* nevében történt, amiről hitelesen tanuskodik a félhivatalos „Magyar Tudósító”, mikor a várva-várt előléptetések közlése alkalmával a névsor elé a következő bevezető sorokat írta: „*Kossuth Ferenc*, kereskedelemügyi miniszter a magyar államvasutaknál 1906. évi november hó 1-től számítandólag az alábbi előléptetéseket és kinevezéseket eszközölte.”

Hogy mi lesz a 21.000 szolgálával és őrszemélyzettel, meg az altisztek tizezrével, arra valóban kíváncsiak vagyunk? Róluk, úgy látszik, az illetékes körök teljesen megfeledeztek.

Ki beszél róluk? Talán a *Batthyány-féle* Szentkoronás Szövetség legutóbbi Szegeden erőlyesen állást foglalt érdeklükben? Hát érdemes a kisemberek sorsával törődni?

Persze, most a koalíció uralkodik és *Vörös László* már nem miniszter! „Megtalt *Mátyás király*, oda az igazság!”

Ellenőr.

SZEMLE.

Kellner István.

A szervezett vasutasoknak halottjuk van. Halottunk, akit az egész ország céltudatos vasuti munkássága gyászol, mert valamenyien ismerték. *Kellner István* meghalt.

Ott állott *Kellner István* a szervezkedés bölcsőjénél, tanult és dolgozott a szervezet nagy műhelyében. A szervezet fejlődésével tudása is fejlődött, működési köre is tágult. Tagja volt a vasuti munkások országos szervező bizottságának, a nyugbérpénztár központi bizottságának és a Konzum igazgatóságának. Mindenütt a munkásérdekek erőlyes és ügyes képviselőjének bizonyult. Az *Istvántelki* főműhelyben a szervezkedés eszméjének hűségese terjesztője volt. Működése a legnagyobb elismerést érdemli ki. Aldozatkész és céltudatos agitátora volt a vasuti munkások osztálytudatos szervezkedésének.

Jöttek azután olyan körülmények, tisztán emberi körülmények, amelyek leszoritották *Kellner Istvánt* a működés teréről. Amerikába készült, de ez a magyar haza nem engedte távozni anélkül, hogy egy súlyos kötelesség lerovására ne kényszerítette volna. Fiumében katonaruhába bujtatták, még jó utoljára fázasztó gyakorlatokat végeztek vele és itt szerezte a halál csiráját. Gyakorlat közben elesett, vérzést kapott és azóta sorvadtt kinos betegségben.

Hosszas betegség után e hónap 11-én reggel 7 órakor hunyt el szegény munkás-

társunk alig 32 éves korban. Felesége és elterjedt családja gyászolnak koporsójánál. Temetése szerdán délután 3 órakor ment végbe munkástársainak óriási részvétele mellett.

Kellner István neve össze van fűzve a vasuti munkások szervezkedésének történetével. Emlékét hálással fogják az üntudatra ébredt vasuti munkások mindenha megőrizni!

A vasutasok barátja.

A t.-szentmárton-blatnicai járás főszolgabírája maholnap olyan ismert nevű vasutasbarát lesz, mint *Batthyány Tivadar*, vagy *Bakonyi Samu* dr. A barátsága köztudomás szerint abban nyilvánul meg, hogy esetről-esetre nem engedélyezi a vasuti munkások gyűlését. Nem tudjuk, tisztában van-e az olvashatatlan nevű főszolgabíró ur azzal a természetani igazsággal, hogy minden akció reakciót szül és az ő basáskodása a szervezkedés ügyének éppen oly mértékben használ, mint a szocialista apostolok üldözése a *Bánffy-korszak* idején. *Bánffy Dezső* nek egyetlen érdeme ez. A szervezett munkásság gazdasági és politikai hatalmának a megnövekedését az üldözésekkel, a toloncolásokkal oly mértékben segítette elő, mint annak előtte és annak utána senki más.

A mi olvashatatlan nevű főszolgabíránk titkon imádja a vasuti munkások szervezkedését és a *Bánffy-féle* módszerrel akarja előbbre vinni a szervezkedés ügyét. Betiltja a gyűléseket. December 2-án megtartani akart tiltakozó gyűlésünk bejelentését nem vette tudomásul. Miért? Az indokolást elmondja a következő közigazgatási csodabogár:

Szentmárton-blatnicai járás főszolgabírójától.

Korempel Lajos s ts. ruttkai lakosoknak f. évi december hó 2-án Ruttkán, a *Rund-féle* kávéház helyiségében megtartani tervezett népgyűlés tudomásul vételét célzó bejelentése.

Végzés.

Tudomásul nem veszem, mert a megjelölt kávéházi helyiségnek rendeltetésétől elvonását okszérűnek nem találom.

Miről folyamodókat tudomásul vétel, Ruttkai község elöljáróságát ellenőrzés s a ruttkai esendőrőrsparancsnokságot határozatom érvényesítése végett értesitem.

Tszentmárton, 1906 november 30-án.

Olvashatatlan aldirás főszolgabíró.

Mintha ezt az indokolást már hallottuk volna egy ízben. Az olvashatlan ur ekkor is a kávéház rendeltetését rántotta elő. Igazán roppant szellemi szegénységre vall, hogy ez az ur nem tud változatosabb kifogást találni. Ilyen indok-szegény koponya talán kettő sincs a szentmárton-blatnicai járásban, hogy a főszolgabíró ur hatalma körében maradjunk.

De ne bántsuk őt. Ő a vasutasok barátja akar lenni. Tudja, hogy az elkeseredés, az üldözés, a közigazgatási komiszkodás csak használ a vasuti munkásság ügyének. Ezt az urat meg kell becsülnünk. Ő nekünk csak használni akar és nem ártani. Hogy ilyen otromba formában siet segítségünkre, azon ne csodálkozzunk. Ez az ur nem gróf, sőt tán nagy szakállá sincs neki, ő mindössze járási főszolgabíró.

Harminc év.

Meleg, érdekes ünnepegről adnak hírt *Kaposvári* testvéreink. Az ottani főkműhely öt munkása, névszerint *Blahaut Péter*, *Schild György*, *Simonyi György*, *Spitzer Gáspár* és *Szabó István* nem kevesebb, mint 30 évet töltöttek a Máv. szolgálatában. Harminc esztendőnek minden napja, minden napjának ugyszólván minden órája becsületes, nehéz munkával volt kitöltve és csak érthető, hogy kaposvári testvéreink ünnepélyesen ülték meg a ritka évfordulót.

Az ünnepélyen, mely szombaton, december 8-án folyt le, megjelentek az ünnepeltek családtagjai, munkástársaik s a műhely teljes tisztikara. Az ünnepélyt a „Vasuti dalkör”

üdvözlő dala nyitotta meg. Az ünnepeket legelsőknek Kiss Miklós munkástársunk, szövetségünk elnöke, a budapesti főműhely küldötte üdvözölte. Megható szavakban adott kifejezést az öt munkástársunk, névszerint Blahaut Péter, Schild György, Simonyi Gy.² Spitzer Gáspár és Szabó István 30 éven át becsülettel eltöltött munkaságuk alatt kifejtett szellemi és fizikai erejük önfeláldozása elismerésül. Kiss munkástársunk lelkes éljenzés közt fejezte be üdvözlő ünnepi beszédét.

Pados Viktor munkástársunk felolvasta a beérkezett üdvözlő leveleket és táviratokat. Rámutatván, hogy velünk érez az egész ország szervezett vasuti munkássága, éltetvén a jubilálókat. Lelkes éljenzés követte szavait.

Ismét a dalkör énekelte alkalmi köszöntő dalát, melyet zajos tapsvihár követett, éltetvén *Gyulay* István karnagyunk lankadatlan buzgalmát s a dalárdisták törekvéseit.

Porkoláb Zsigmond műhelyfőnök ur emelkedett szólásra. Halljuk! kiállások közt kezdte meg beszédét. Méltatván az ünnepeket érdemét s a munkások iránti atyai szeretetének adott kifejezést, tolmácsolván a tisztikar üdvözlését. Dörgő éljenek közt fejezte be beszédét. Majd *Szeitz* Lajos munkástársunk, a pécsi helyicsoport küldötte, adta át pécsi testvéreink üdvözlését. Rámutatván arra, hogy miért nem volt a multban meg ezen testvéri együttérzés s rámutatván arra, hogy a szervezkedésünkkel mennyire össze tudunk olvadni. Buzdította az ünneplőket a további szoros összetartásra.

Üdvözlőket és elismerésüket fejezték még ki *Albrech* Lajos ellenőr ur, *Bogár* Lajos és *Nürnberg* Miklós művezető urak. Az ünnepeket megköszönték a nem várt megtiszteltetést, majd ismét a dalárda köszöntője a hölgyekért hangzott fel. Hosszas barátságos mulatozás után az ünnepély véget ért.

Fosztogatják a vasutasokat.

Nem utfélen, bakonyi mintára, nem baltával, pisztolylyal, hanem hivatalos uton, hivatalos rendelettel fosztogatják attól a kis illetménytől, ami eddig nadrág alakjában kijárt nekik. Arról van szó, hogy az igényjogosult szolgák és altisztek ezentúl minden második évben kapnak nyári és téli nadrágot, amiket eddig minden évben kaptak.

Ez a furcsa, hogy ez a jog-, illetve nadrágfosztás éppen annak a kormánynak idejében történik, amely a nemzet minden fiának felruházására vállalkozott. A híres Kossuth-kormány uralkodásának emlékét ugylátszik a két évet szolgálni tartozó nadrág foltjaival akarják emlékeztetessé tenni a szegény vasutasok birodalmában. Azt akarják, hogy a vasutas valahányszor felhuzza, vagy leveti a nadrágját, mindannyiszor jusson eszébe az a nagy ur, akinek a kormánya alatt a következő rendelet megszületett:

217370/906. a. III.

Valamennyi üzletvezetőségnek és szolgálati főnököknek.

A ker. miniszter ő. m. folyó évi július hó 17-én 36211. sz. alatti magas rend. megengedni méltóztatott, hogy az igényjogosult altisztek és szolgák XIV/21. és 22. tételű nyári és téli posztó nadrág helyett ezentúl

1 darab nyári mosó nadrágot egy évre; és

1 darab téli nadrágot két évre kioszthassunk.

Az első kiosztás alkalmával a nyári nadrág, mosathatás végett, 2 drb kétévi viselési időtartamával osztatik ki.

Mit jelent ez? Azt, hogy a téli nadrágot most már csak minden második évben adják. Azt jelenti, hogy a kormány atyai gondoskodása révén minden második évben elesnek a szolgák és altisztek egy-egy téli nadrágtól. Azt jelenti, hogy a vasutas-mentő jóbarátok nemhogy felruháznának bennünket, hanem még a gunyát is lehuzzák rólunk és a téli nadrág szolgálati idejét két évben szabják meg.

Jó, jó, hiszen tudjuk mi, hogy ennek a kormánynak, a mostani parlamenti többségnek, vagyis a kereskedelmi miniszter párt-

jának programjában van két évi szolgálati idő behozatala. De hogy ezt a fontos katonai reformot miért éppen a mi nadrágjainkon kezdik meg, azt nem értjük. Istók ucsse, ez a szegény kormány a kipadás-kapkodásban összetévesztette a nadrágunkat a fiainkkal.

Vasutassors.

Szabadkáról írják: Rettenetes halállal mult ki f. hó 9-én egy vasuti málházó. A szerencsétlen ember a csantavéri vasuti állomáson egyik lassan haladó vegyesvonatra akart felugrani csomaggal. Mikor a csomagot a vagonba akarta dobni, a lába elcsuszott és a vonat kerekei alá került. A sulyos kerekék a jobb lábát combnál teljesen elvágta. Rögtön feltették a kocsira, hogy a szabadkai kórházba szállítsák, de már a Sándor megállóhely előtt a nagy vérvesztés következtében meghalt.

Billédről jelentik, hogy az ottani vasuti állomáson f. hó 6-án este Erdő Antal meghalálai illetőségű fékező leesett egy vasuti kocsirol oly szerencsétlenül, hogy vállcsontjai betörték. Sulyos sebével a temesvári kórházba szállították.

Fiuméből jelentik: A Budapestről jövő gyorsvonaton, amely tegnap este érkezett Fiuméba, Meja és Buceari között sulyos baleset történt. Kovács Alajos, 60 éves vonatvezető leesett a vonatról és sulyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt embert Fiuméba hozták és itt a városi kórházba szállították.

Ceglédről írják: Folyó hó 7-én délben a pályamunkások talpát vittek a pályakocsival. Utközben *Tóth* Mihály munkástársunk fel akart ugrani a pályakocsira, de oly szerencsétlenül, hogy a vizes fáról lecsuszott s a pályakocsi alá került. A pályakocsibal lábát két helyen eltörte.

Körmendről táviratozzák: Az épülő körmenet-muraszombati vasut őriszentpéteri állomásánál nagy szerencsétlenség történt. Egy kavicszállító vonat összeütközött a pályatesten álló, építőanyagot szállító teherkocsivonattal, amelyen éppen az összeütközés alkalmával sok munkás dolgozott. Az összeütközés következtében 18 munkás megsérült. Ezek közül nyolcan sulyosan. A sebesülteket a körmeneti kórházba szállították. A szerencsétlenségről nyomban értesítették a hatóságot, amely szigorú vizsgálatot indított, hogy kit terhel a balesetért a felelősség.

Nyilatkozat.

Harcoló lap vagyunk és amióta első számunk napvilágot látott, kellős közepén állunk a vasuti munkások és egyéb alkalmazottak nagy, szent érdekeiért folyó szilaj, elkeseredett harcnak.

Töméntelen támadásnak voltunk és vagyunk mi kitéve, de nem voltunk mi sem restek a támadásban és a sebek osztogatásában.

Egyet azonban meg kell állapítanunk: sohasem vezetett bennünket személyes ellen-szenv vagy személységi cél hareunkban, mindig az általunk képviselt vasutasok jól megfontolt érdeke.

Amiért ezt elmondjuk, következő az oka: A legszenvélyesebb harc idején ellenfeleink táborának az élén *Turtsányi* Pál és *Breuer-Barabás* Ferenc kartársak állottak. Világos, hogy támadásaink nagyobb része rájuk zudult.

Most azonban megváltozott a helyzet. *Turtsányi* és *Breuer* nem állanak többé velünk szemközt és mi csak becsületbeli kötelességünknek teszünk eleget, amidőn kijelentjük, hogy az ellenük intézett támadásainak tisztán tárgyi oka és célja volt, de sohasem volt szándékunkban őket egyéni becsületükben sérteni.

A Magyar Vasutas szerkesztősége.

Szövetségünk emlékirata még kapható. Megrendelhető lapunk kladóhivatalában vagy Szövetségünk központjánál 20 fillérért.

Ujabb ígélet.

A szentkoronások szegedi országos gyűlése.

Budapest, 1906 dec. 13.

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetsége országos gyűlést tartott Szegeden. A gyűlés tárgya egyetlen pontból állott: A lemondott ügyvezető alelnök és a többi állások tisztségének a betöltése.

A szegedi országos nagygyűlés megtartását az a hír előzte meg, hogy az ellenzék az ügyvezető alelnöki és a tisztí állások betöltésénél le fogja szavazni a grófi vasutasok pártját, amelynek tábora teljes felszereléssel sietett Szegedre. Már a fogadtatásnál óriási meglepetés érte a szakállnagytulajdonost. A hivatalos éljenzés után olyan hivatlan és váratlan abcugolásokat, záptojást, sárt, béka-bombákat kapott, amelyeket csak megérdemelt. Szeged utcáin végig-végig abcugolás, fütty kísérette végig a vasutasok grófját, aki a Kossuth-szoborhoz ment emlegetni a magyarok istenét és fohászni ahoz a Kossuthhoz, aki fiának mielőbbi felfordulást kívánt annak idejében, hogy ő lehessen a kereskedelmi miniszter. Aki látta ezt az undok jelenetet, aki ismerte *Batthyány* gróf szereplését, az utalattal fordult el a vasutasok *Strassnoffjától*, miközben a gárda, az ellenőrök és szolgálati főnökök *Batthyány* szolgálatára kirendelt csapata ájtatos képpel énekelte a szózatot...

A gyűlés lefolyását alább közöljük. Itt mindössze azt jegyezzük meg, hogy *Batthyány* gróf ur a vasutasok gyűlésén egy hengegő, üres fejű, magyarul sem tudó strébernek mutatkozott, aki kilencágu koronájával, a kormányférfiakkal való barátkozásával terrorizálja azt a sajnálatraméltó népet, amely szolgálai meghunyászkodással hajt terdet-fejét előtte azért, hogy üres gyomrát ujabb ígéletekkel tömjé meg.

Beszéde nem volt egyéb szakáll-rezgetésnél, makogásnál. A szövetség érdemeit akarta fölsorolni és nem tudott egyébvel előhozakodni, minthogy ők hozták napirendre a fizetésrendezést, a pragmatikát. Hitvány hazugság. Ezt már *Batthyány* gróf ur előtt napirendre hozta a vasutas-nyomor, amely az 1904. évi sztrájkot megteremtette. Arra kérte a gyűlést, hogy a személyeskedést kerüljék, míg ő maga a legotrombább módon személyeskedett azokkal, akiknek ő nem tetszett.

Émelyítő hengegéssel jelentette ki, hogy ő sohasem kereste a népszerűséget, a vasutasok bizalmát, sőt nem is ragaszkodik hozzá. Mi lett rá a felelet? *Undorító* lakájtaps, amely azt látszott mondani, hogy: „de mi ragaszkodunk hozzád, csak tapos bennünket továbbra is. A legvakmerőbb cinizmussal jelentette ki azt is, hogy ő csak azzal a tisztikarral hajlandó „működni“, amelyet ő akar. Ha nem a grófi lakájokból kapja a gárdát, akkor levonja a konzekvenciát és megy a sárga fenébe.

Nem eresztették. A vasutas szent szövetségnek gróf kell, aki ígér. A gróf ur ígért is a télre — fizetésrendezést és ő maga volt az, aki a szent szövetség memorandumát dezavualta azzal a kijelentéssel, hogy csak ama pontjai nyerne kielégítést, amelyek méltányos és jogos kérést tartalmaznak. Hát melyik az, amelyik méltánytalant és jogtalant kér? Hiába, a vasutas lakájhád ennek is tapsolt.

A legnagyobb erőszakossággal vitte ke-

resztül az alapszabályok egyenes megsértésével, hogy az ügyvezetői elnöki állásra az ő jelöltjét, Seide Arthurt válasszák meg. Hiába figyelmeztették, hogy ez alapszabályellenes, a nemes gróf felugrott és azt ordította, hogy nem enged cenzurát gyakorolni. Mikor a zaj nemült el, könyörgésre fogta a dolgot.

— *Ha engem nem tisztelnek, tiszteljék legalább a széket.*

A szövetség alelnökét az alapszabályok egyenes megsértésével választotta meg a gróf. Azt hazudta, hogy ilyesmire már van precedens, a Lorber József titkár választása. Ez hazugság, mert mikor Lorbert választották, akkor még alapszabályok sem voltak. Érdekes az is, hogy a terrorizáló elnök a tiltakozó ellenzéket az illetékes fórumhoz utasította, és ugyanakkor kijelentette, hogy ő már kilineselt az illetékes fórumnál Seide érdekében.

Hogy a szentkoronások ilyesmik után is megtürik Batthyányt, ezt a vasutas-nyomorusággal szédelgő alakot az elnöki székben, az nem bizonyít mást, mint azt, hogy ez a szövetség a mostani formájában nem érdemel külön elnököt. Akik pedig megismerlöttek a grófi szédelgéstől, azok hagyják ott a bolondok grófját és lépjenek az öntudatos szervezkedés útjára, amely gróf nélkül vezet a győzelemhez.

A gyűlésről a következő tudósításunk szól:

Vasárnap délután tartotta meg a városháza tanácstermében a szentkoronás szövetség rendkívüli közgyűlését, amely azért vált szükségessé, mert a központi tisztikar több tagja leküszönt és ezeknek a helyét kellett választás útján betölteni.

A közgyűlési kiküldöttek nagyrésze már szombaton érkezett Szegedre. Mintegy kétszáz kiküldött azonban csak a vasárnapi déli-vonattal érkezett meg, az élükön gróf Batthyány Tivadar elnökkel és Bakonyi Samu országgyűlési képviselő, szövetségi ügyészszel.

A Perronon Bartholomeidesz szegedi elnök üdvözölte a közgyűlési tagokat, akiknek nevében gróf Batthyány hosszabb szónoklattal válaszolt.

A pályaudvar előtt nagy tömeg gyűlt egybe, közöttük nagy számmal vasuti alkalmazottak és munkások, akik némán fogadták az érkező küldötteket. Amint azonban gróf Batthyány Tivadart észrevették, egyszerre ezertorokból hangzott fel a kiáltás:

— *Abeug Batthyány!*

— *Le az drulóval!*

— *Nem kell a nagyszakállas!*

Ez az ellenséges fogadtatás óriás zavart és kavargást okozott a vasutas-vendégek között, gróf Batthyány pedig halálsápadtan húzódt meg egy zárt kocsij belsejében.

Néhány pillanat múlva több éles dörrenés hallatszott. Az első pillanatban azt hitte mindenki, hogy revolverből löttek, de csakhamar kitűnt, hogy a Batthyány ellen tüntetők rakétákat dobtak a kocsik közé, ami csak fokozta az általános zavart és ijedelmet. Közben sárt és záptojásokat dobáltak gróf Batthyány felé.

A tüntetésnek a nagy számban kivonult rendőrség csakhamar véget vetett, de azt nem tudták megakadályozni, hogy az egész uton, amerre a küldötteket vivő kocsisor végigvonult, folytonos fütytyel és abeugolással ne tüntessen az utcákat ellepő tömeg a vasutas-gróf ellen.

Délután két órakor mintegy száz szövetségi tag a Kossuth-szobor elé vonult, ahol gróf Batthyány koszorút helyezett el és ismét egy szónoklatot vágott ki, amelyen azonban meg lehetett érezni a pályaudvaron lefolyt tüntetés nyomait.

A közgyűlés délután három órakor kezdődött a városháza tanácstermében, amelyet

a küldöttek zsufolásig töltöttek meg. A két párt meg ott a gyűlésteremben is nagyban körtékedett jelöltjei mellett. Főképpen az ügyvezető alelnöki állás körül folyt a harc, amelyre a hivatalos párt Seide Artur zágrábi főellenőrt, az ellenzék pedig Turcsányi Pált, a lemondott alelnököt, jelölte ismét, aki azonban nem akarta magát kitenni a választás esélyeinek, mire helyébe dr. Papp Vilmos, déli vasuti hivatalnokot jelölték.

Pontban három órakor nyitotta meg gróf Batthyányi a közgyűlést, üdvözölte a megjelent vasutasokat és a diszvendégeket, azután irgalmatlan tört magyarsággal kortesbeszédet mondott gróf Batthyány Seide Artur mellett. Ha nem Soidet választják meg, ő, az elnök is leküszön és akkor feloszlik a szövetség.

Az elnök kortesfogását a gyűlés egyrésze tüntető éljenzéssel, a másik része pedig nagy zajjal fogadta, ami úgy kihatott gróf Batthyányt a sodrából, hogy torkaszakadtából kiáltotta a terembe:

— *Tessék az elnököt „kihallgatni!”* Ha már engem nem tisztelnek, tiszteljék legalább ezt a széket!

Nagynehezen helyreállt a csend, mire Battyány keseregni kezdett. Ő nem kereste a szövetség elnöki állását, semmi egyéni haszna belőle nincs és szívesen lemond, ha kell.

Erre megújult a zaj és éljenzés, a gróf pedig újra könyörgött, hogy „méltóztassanak az elnököt kihallgatni”. A választásra vonatkozó intézkedéseket rendelte el azután az elnök, két szavazatszedő bizottságot küldött ki és le akart ülni, amikor minden oldalról felhangzott a türelmetlen, szilaj interpelláció:

— *Hát a fizetésrendezés?!*

— Igen, igen, még egy kijelentést kell tennem, — felelt a sürgetésre Batthyány és elmondta, hogy a szövetség fizetésrendezési javaslatát ő maga vitte el a beteg Kossuth Ferenchez és illetékes meghatalmazása alapján a lehető legkomolyabban és leghatározottabban ígérheti, hogy az általános fizetésrendezés néhány hónap lefolyása alatt, még a tél folyamán meglesz és kielégíti a vasutasok jogos igényeit. Ezzel az ígérettel áll vagy bukik ő is. Higyjenek neki, az ő ígéreteinek, ne pedig a hírlapok ferdítéseinek.

Nagy éljenriadal felelt erre az ígéretre, de azért több oldalról hangot nyert a kétkedés és sürün kiáltották:

— *Ez már a negyedik ígéret.*

A napirend előtt nyolcan jelentkeztek szó-lásra, de Batthyány egynek sem adta meg a szót és kijelentette, hogy a közgyűlésen, amely melleleg mondvá, mintegy tízezer koronájába kerül annak a szövetségnek, csak szavazni lehet, felszólalni pedig csak a szavazáshoz szabad.

Az ellenzék ezt a kis zsarnokoskodást nagy zugással fogadta és csak nehezen tudták őket a vezérek lecsillapítani, nehogy a gyűlést feloszlassák s a szövetséget újabb költségre verjék.

A választás előtt csak egy felszólalás volt. *Sümei Imre*, a budapesti déli kerület elnöke szólalt fel és figyelmeztette a közgyűlést, hogy az alapszabályok 14. szakasza értelmében Seide nem választható meg, mert nem tagja valamely budapesti kerületnek.

Mérgesen pattant fel erre gróf Batthyány és vérbeli demagógfurfanggal iparkodott megcáfolni az alapszabályokkal támogatott felszólalást. Azután sietve felfüggesztette a közgyűlést, hogy leadhassák a szavazólapokat.

Fél hét órakor újra megnyitották a közgyűlést és tudatták a választás eredményét. Beadott 240 megbízott 24.000 szavazatot. (Az ördög tudja, honnan vették azt a 24.000 szavazatot, holott az egész szentkoronás szövetségnek alig van 18.000 tagja és ezek sem voltak mind képviselve, mert a 67 kerület közül csak 54 kerület küldötte el megbízottait. Úgy látszik, az urak tetszés szerint gyártják a szavazatokat!) Ügyvezető alelnöknek megválasztották Seide Arthurt

20.000 szavazattal, aki mellett *Zsennyeyi Ernő* 2600 és *Papp Vilmos* 1300 szavazatot kapott. Főszámvevő lett az ellenzék jelöltje, *Szatmáry Lajos* 13.700 szavazattal, a hivatalos jelölt, *Abarbanell Salamon* 6700 és *Czövek Gyula* 2800 szavazatával szemben. Jegyző lett *Fábián László* 13.6000 szavazattal, számvizsgáló *Vonyavka Károly* 11.900 szavazattal, lapszerkesztő dr. *Bakonyi Samu* 14.400 szavazattal.

A konvencionális üdvözlések és köszönetnyilvánítások következtek ezután, mire az elnök nagy zaj közepette berekesztette a közgyűlést. Este bankett volt a Tiszaszállóban.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

Meghívó. E hó 19-én, szerdán este 7 órakor a központi vezetőség ülést tart. A vezetőségi tagok felkértek, hogy ott teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

A helyicsoporthoz vezetőségi felkérés. A munkástársak felkértek, hogy az emlékiratért befolyt összeget a központnak haladéktalanul be- küldeni sziveskedjenek.

A rákoskereszturi helyicsoporthoz vezetőségi felkérés. A rákoskereszturi helyicsoporthoz vezetőségi tagokat, kik Keresztúron laknak ugyan, de más helyicsoporthoz tartoznak, ha át-helyeztetésüket kívánják a kereszturi helyicsoporthoz, jelentkezzenek vasárnap délutánonként Pesti-ut 2. szám alatt, ahol hivatalos óra tartatik 3—5 óráig.

Értesítés. A szajoli befizetőhely tagjai folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor fontos értekezletet tartanak, melyen minden tag saját érdekében megjelenjen. Napirend: A tagok jogai és sérelmei. *A vezetőség.*

Beszámoló.

Kispesti testvéreink december hó 9-én tartották meg alakuló gyűlésüket *Markgraf József* munkástárs elnökle alatt, amelyen *Fellner Béla* munkástárs, mint előadó ismertette a szövetség célját és meggyőzően bizonyította, hogy minden egyes vasuti munkásnak és alkalmazottnak a szövetségben tömörülnie kell, hogy helyzete javuljon. Ezek után a jelen voltak egyhangulag hozzájárultak a helyicsoporthoz megalakulásához és megválasztották a vezetőséget.

A vezetőségbe a következők lettek megválasztva: Elnök *Kenyeres István*, pénztáros *Reit Nándor*, jegyző *Markgraf József*, ellenőrök *Bodnár Béla* és *Härkner Sándor*, bizalmiférfiak *Vecsere János* és *Lezing József*.

Kenyeres munkástárs záró szavai után a gyűlés lelkes hangulatban szétszözlött.

Tokaj. Szövetségünknek Tokajon is megalakult a befizetőhelye. Az alakuló gyűlés Szita József munkástársunk lakásán, Tarcalon folyt le november 11-én. A gyűlés vezetésére elnöknek *Lukács Ferenc*, jegyzőnek *Szita József* munkástársak választottak meg. Az elnök 1/4 órakor megnyitja a gyűlést és a szót átadja a központi kiküldötteknek, *Benedek József* debreceni munkástársnak, aki lelkes beszédben ismerteti a szövetség célját és hasznát. Beszéde végeztével felteszi a kérdést, akarják-e a befizetőhelyet megalakítani, amit egyhangulag elfogadtak. Ezután *Boldizsár* debreceni munkástárs üdvözli a megalakult befizetőhely tagjait és kéri az új tagtársakat, hogy szeressék egymást, mert — ugymond — csak akkor haladhatunk előre, ha egymásban testvért, nem pedig ellenséget látunk. Ezek után *Lukács Ferenc* munkástársunkat megválasztották bizalmiférfinak, aki rövid beszédben megköszöni a jelenvoltaknak szives megjelenését és a bizalmat, a gyűlést 5 órakor bezárja. Testvéri üdvözléssel

Lukács Ferenc, bizalmiférfi.

Nyilvános felolvasás Sátoraljaujhelyen.

A sátoraljaujhelyi helyicsoport december 8-án a Magyar Király-szálloda éttermében fényesen sikerült felolvasást rendezett, melyen igen szép hölgyközönség s a műhelyfőnök ur is megjelent s oly nagy érdeklődéssel voltak tagjaink is, hogy a különben elég nagy helyiség kicsinek bizonyult, ugyannyira, hogy a helyiség előtt valóságos néparadatt volt, mivel a megjelentek valamennyien nem férhettek be.

A felolvasás első pontját a szövetségi tagokból rögtönzött dalárda nyitotta meg a Munkás-indulóval, melyet helyicsoportunk elnöke, Hradil Ágoston tanított be. Majd Király Lajos megnyitó beszéde után Purger Imre munkatársunk szavalt el. Csizmadia Sándor: „Feltámadunk“ című költeményét, Garai Ármin központi kiküldött munkatársunk tartotta meg ezután felolvasását, a világ teremtése s annak fokozatos átalakulását s a társadalmi tudomány fokozatos fejlődését, a rabszolgaság korát és a jobbágyság sanyaru helyzetét tüntetve fel. Vácolja a szervezkedésnek ilyen átalakulásokon való átmenetét, mintegy példát állít fel a világ teremtésétől kezdve a mai napig. Nagy hatású beszédét lelkes éljenzés és taps között fejezte be. Hradil Károly „A telefon“ című monológot adta elő rendkívüli ügyességgel, Hradil Sándor „Az Ifjak“ című költeményt szavalt el nagy hatással.

Utolsó számnak a dalárda énekelte el a Munkás-Himnust, mire Hradil Ágoston elnök megköszönte a jelenlevőknek szíves türelmüket s felkérte az első felolvasáson megjelenő szép közönséget, hogy ha esetleg a kezdett nehézségén küzdő helyicsoport még nem elégítette volna ki igényüket, úgy a mai szép összejövetel lelkesedést és bátorságot öntött munkatársainkba és igéri, hogy jövőben gazdagabb műsorral fogjuk megtartani felolvasásainkat. A szövetség lelkes éljenzése között csendben és rendben szétoszlottak a megjelentek.

A helyicsoportok közleményei.

Debrecen. A debreceni helyicsoport f. hó 16-án, vasárnap délután 2 órakor a szövetség helyiségében taggyűlést tart, melyre ezuton hívja fel pontos és tömeges megjelenésre a tagtársakat a vezetőség.

Ruttká. Boharcsik István és Talik József szövetségi tagok, akik hosszú betegségük alatt 55, illetve 91 korona támogatásban részesültek a munkatársak részéről, ezuton mondanak köszönetet a testvéri és szeretetteljes összetartásra valló áldozatkészségért.

A helyicsoport vezetősége pedig Dubraufszky Károly tagtársunknak nyilvánítja elismerését, amiért a könyvtárnak egy könyvet adományozott.

Pozsony. A helyicsoport vasárnap, december 16-án, délután 4 órakor taggyűlést tart.

Szeged. A szegedi helyicsoport vezetősége fölhívja az összes tagtársakat, hogy tagsági könyvüket legkésőbb december 22-ig a bizalmiférfiaknak átadni sziveskedjenek.

Tokaj. A tokaji befizetőhely helyisége Szita József munkatárs lakásán van. Összejövetel minden hó első vasárnapján este 6—8 óráig és minden második csütörtökön este 6—8-ig.

Pécs. Szövetségünk pécsi helyicsoportjának helyisége Kossuth-utca 19. sz. alatt van.

Székesfehérvár. A székesfehérvári helyicsoport vezetősége értesíti összes tagtársait, valamint a csoporthoz tartozó befizetőhelyek tagjait, hogy a tél folyamán december 16-tól kezdve, minden vasárnap délután, saját helyiségünkben (József-utca 14) a helyi összmunakáság részére tudományos előadások és felolvasások fognak tartatni.

Ezek a munkásság részére igazán hasznos előadások, melyekre az összes munkatársainkat meghívjuk, a helybeli szakszervezeti tanács kezdeményezésére indult meg és ugyancsak a szaktanács közbenjárására, elsőrendű helybeli és fővárosi tudósok és jogászok ajánlották fel közreműködésüket.

Az előadások és felolvasások magokba foglalják mindazon egészségügyi, jogi,

tudományi és szórakoztató dolgokat, melyekre az összmunakáságnak elengedhetetlenül szükség van.

A helyicsoport vasárnapi tagértekezletei $\frac{1}{2}$ órákor, a fölolvasások mindenkor pontban $\frac{1}{5}$ órákor kezdődnek.

Kérjük az összes tagtársainkat, lehetőleg családjaikkal együtt sziveskedjenek megjelenni.

A vezetőség.

Szeged. A szegedi helyicsoport vezetősége fölkéri a tisztelt munkatársakat, hogy a Szegeden rendezett tudományos előadásokat minél számosabban látogassák. Az előadások a következő helyeken rendeztetnek:

Szabad iskola, rendezik a szervezett munkások. Minden vasárnap délután 4 órakor a nyomdászok szakegyületében (Némethvendéglő, Laudon-utca 22) és minden csütörtök este 8 órakor a földmunkások egyleti helyiségében (Szegefü-utca 5).

Tudományos előadások, rendezik a „Szabad Lyceum“, minden vasárnap délután 4 órakor a városháza közgyűlési termében.

Minden vasuti munkásnak legfontosabb érdeke, hogy a tudás fegyvereit megszerezze magának. Feltétlenül szükséges tehát, hogy ezeket a tanfolyamokat szorgalmasan látogassák testvéreink.

A proletárság eredete.

Ezer alkalommal és ezer változatban halljuk azt a szót, hogy „proletár“. A vasutasok nagy része is beleillik ebbe a fogalomba, használják is rájuk és valahányszor a tőke kizsákmányolásáról és elnyomásáról esik szó, fölbukkanik a másik kifejezés: a proletárság fogalma.

Érdemes és érdekes tehát fölvetni azt a kérdést: honnan származik az a vagyontalan proletárság, amelyre a kapitalistáknak szükségük van?

A nyárspolgár azt állítja: „Voltak és lesznek mindig szegények!“ Ennél tévesebb állítás aligha van. Míg a néptörzsek termelési eszközei, bármily kezdetlegesek voltak is, köztulajdont képeztek, szegény és gazdag közötti ellentét nem fejlődhetett ki. A vadász-, halász- és pásztortörzsek idejében teljes vagyoni egyenlőség uralkodott. Csak amidőn a termelési eszközök magántulajdonná lettek, vált lehetővé a szegénység. De a kisüzemi termelés idejében az egyesek vagyontalansága nagy mérvet nem öltethetett, és leggyakrabban csak ideiglenes állapot volt, mint például a mesterlegényeknél, akik önállósításukkal véget vetettek vagyontalanságuknak.

Csak rendkívüli események és viszonyok folytán vált a vagyontalanság tömegnyomorrá. Háborúk, járványok stb. idézték elő a széles népréteg elszegényedését. Az ilyen tömegnyomor tette lehetővé a kapitalisztikus termelési rendszer életbelépését.

A proletárok tömege, eltekintve a proletár szülők gyermekeitől, két oldalról nyernek erősödést. Egyrészt a nagy földbirtokosok által tönkretett földmivelők vonulnak sereggestől a városba és szegődnek a nagyüzem szolgálatába, másrészt pedig az elpusztuló kisüzemek tulajdonosai kénytelenek eddigi önállóságukat föladva a proletárok soraiba állni. Magyarországon főleg az utóbbi években oly rohamosan pusztul a kisbirtokos osztály, hogy nemsokára odajutunk, ahol jelenleg a szerencsétlen Írország van, hogy a földbirtok egy maroknyi nagybirtokos és nagybérő kezében van, a nép pedig mint megtört napszámos-tömeg tengődik azon a termelő földön, mely hajdan tulajdonát képezte és amelyet őseik véres harcok árán szereztek meg.

Ipari statisztikával Magyarország még nem rendelkezik. Országunk uralkodó osztálya nem szívesen látja számszerint és világosan kimutatva azt a pusztítást, amelyet elkövet. Magyarország tőkés osztálya hasonlít ahhoz a bankárhoz, aki kidobatta komornyikjával az alamizsnáért esdeklő szegény koldust, mert félt, hogy a szive

meghasad. Európa művelt országai terjedelmes ipari statisztikával bírnak és így a „Vorwärts“ 1897 június 23-án megjelent számában konstatálhatta, hogy míg 1881-ben Németországban az ipari munkások száma 2,566.561 volt, 1895-ben ezek száma már 3,652.668-ra rugott, tehát 41 százalékkal szaporodott. Ezzel szemben pedig az önálló iparosok száma 120.000-el, vagyis 19 százalékkal apadt. Vannak iparágak, például a szövőipar, ahol a kisipar majdnem teljesen elpusztult.

Nem kell tehát az ipari kapitalistáknak attól tartaniok, hogy a rendelkezésükre álló munkaerő kifogy és tényleg úgy gazdálkodnak, mintha a szolgáltatukra álló emberanyag tényleg kimeríthetetlen volna.

Mint minden más téren, e téren is valóságos rablógazdálkodást folytat a kapitalizmus. Az a főigyekezete, hogy minél több nyereséget nyuzzon ki munkásaiból. A tőke munkasait mind erősebb igába fogja, mind inkább megrövidíti munkaidejét mindinkább megnyújtja, még ünneppnapjait is megnyirbálja.

Ezt pedig annál inkább teheti, minél tovább fejlődik a géptechika. A gép nem farszt annyira és a munka csupán mintegy függeléke lesz majd a gépnek. És minél tovább szünet nélkül, nap-nap után működik a gép, annál nagyobb a tőkepenzes nyeresége. A nem működő gép holt tőke és valóságos réme a tőkepenzesnek.

Mialatt a tőkepenzes a munka súlyát és idejét emeli, egyidejűleg a munkabérek leszállítására törekedik, mely igyekezetét nagyban támogatja a gazdasági fejlődés.

A munkabérek megállapítása nem tisztán a tőkepenzes akarától függ. A munkabérek magassága több összevágó körülménytől, nevezetesen a munkások átlagos igényeitől (létfentartásuk költségeitől) és a munkások ellentállási képességétől függ. A munkások ellentállási képessége azonban és ezzel együtt átlagos igényei egyre súlyednek. A munkamegosztás és a technika fejlődése lehetővé teszi, hogy tanult munkások helyét napszámosok, gyermekek és asszonyok foglalják el és így a munka értéke is egyre vész. A munkabérek megszorítása és a munkaidő emelése lett ennek természetes következménye.

Ez az az áldás, amelyet a kapitalisztikus társadalmi rendszer a munkásosztályra hozott. Az emberi munka termelő képességét hihetetlen mérvben fokozta, oly műveket és gazdagságot teremtett, amelyeket a megelőző századok emberei mesének tartottak volna, de mindezt a munkások rovására teremtette. A munkálkodó osztályra az egész művelt világon nyomort, kizsákmányolást és elzüllést hozott a kapitalisztikus termelési rendszer.

„És a jámbor nyárspolgár — írja dr. Lux — reményteljesen csörgeti zsebében pár garasát a nagy vagyon felhalmozódás, a kapitalizmus eme méregnövényei láttára, mert ismételten azzal hitegették, hogy egy kis szorgalommal és takarékossgal maga is felkuszhatik ama szédületes magaslatra, amelyen magasztos eszményképeit látja.“

Nem gondol arra, hogy csak szegény emberek hulláiból összerakott létrákon mászhat fel ama magaslatra, csak ama emberek százazreinek hulláin emelkedhetnek egyesek a magasba, akik maguk is a szerencsevadászat közben estek el és hullottak a mélybe. Ezekről a számtalan áldozatokról azonban a mai világrend hirhordói nem regélnek, azok a nyomorba és sötétbe merültek. Csak igen kevés azon kiválasztottak száma, akik elérik a kapitalizmus eldorádóját.

De a jéghegyek mögött már tündöklök a hajnalhasadás, a szocializmus napsugárterege, mely az emberiséget felébreszti a tőke okozta tetszhalottaiból új életre, új tevékenységre és új magasztos igyekezetre!

Rába Sándor.

A sztrájk törvény ellen.

Készül a sztrájk törvény, de a magyarországi munkásság is készül az ellenállásra. November hó 18-án volt az elő hatalmas munkásgyűlés, mely a sztrájk törvény ellen foglalt állást. Körülbelül negyvenezer ember tiltakozott a munkáltatók szemérmetlen sztrájk törvényjavaslatai ellen. Ezt a hatalmas gyűlést a kisebb gyűlések százai követik és ha egyebet nem is, azt az egyet már elérték a munkáltatók, hogy a munkásságot lázba hozták.

Hogy milyen lesz a sztrájk törvény, azt még nem tudjuk, de azt tudja a munkásság, hogy a mostani kormánytól nem várhat jót. Ezt különben a kormány egyik tagjának nyilatkozata és a kormánypárti sajtó munkásellenes álláspontja is igazolja. Bármilyen történjen azonban, a munkásságot nem találja készületlenül.

A szakszervezeti választmány egyik legutóbbi ülése foglalkozott a sztrájk törvényről és következőleg határozott:

1. A szakszervezetek építsék fel bizalmiférfi-rendszerüket olyképp, hogy a bizalmiférfiak ne csak a műhelyekben, hanem a lakásukon is érintkezzenek a tagokkal.

2. A szakszervezetek tanácsa a magyarországi szociáldemokrata párt vezetőségével közösen megszervezte tiltakozó gyűléseket rendező munkások sztrájkjogának elkövetésére ellen.

3. Az összes szakmák külön-külön gyűléseket tartanak, amelyekben a munkaadók testületei által készített sztrájk törvény-tervezetet ismertetik és megbírálják.

4. A szakszervezeti tanács terjedelmes emlékiratot készít, mely egyrészt az ipartestületek, iparkamarák és más munkáltató-testületek állam- és társadalomellenes működését vázolja, másrészt a rendelkezésére álló óriási anyag segítségével beigazolja, hogy éppen a szakszervezetek s ezek vezetői voltak azok, kik a sztrájkokat korlátozták s a meggondolatlan sztrájkok ellen állást foglaltak.

E határozat értelmében a szakszervezeti tanács titkársága már el is készítette az emlékiratot és azt benyújtotta a kereskedelmi miniszternek. Itt közöljük az emlékirat teljes szövegét:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A magyarországi gyárosok és vállalkozók számos testülete azzal a kérelemmel járult Nagyméltóságodhoz, hogy alkotassék olyan törvény, mely a munkás-sztrájkokat korlátozza. A nyilvánosra került kérvények, sztrájk törvénytervezetek és ezek indokolásai annyira egyoldalúak és munkásellenesek, hogy a magyarországi szakszervezeti tanács, mint a szakszervezetek központi képviselője, szükségét érzi annak, hogy Nagyméltóságodat a munkásmozgalmak lényegéről informálja és tiszteletteljesen kérje, hogy mielőtt a munkaadók kívánságai ügyében döntene, a munkások óhajait is méltóztassék figyelembe venni.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A szervezett munkásság nagy felháborodással vette tudomásul, hogy akkor, midőn a nyugati államokban a sztrájkjog részint biztosítva van a munkások számára, részben pedig komoly lépések történnek arra nézve, hogy ezt a természetes jogot törvénybe iktassák, még találkoznak nálunk munkaadói testületek, amelyek a jogegyenlőség elvét figyelmen kívül hagyva, preventív intézkedéseket követelnek és a munkások amugy is mostoha szabadságát korlátozni kívánják. A felháborodást különösen az a körülmény okozta, hogy többnyire olyan munkaadói testületek kéri a munkások megrendszabályozását, melyek már eddig is sokkal több szabadságot élveznek, mint a munkások szakszervezetei. Míg például utóbbiaknak nincs megengedve, hogy sztrájk esetén tagjaikat segíelyezzék vagy egyáltalán sztrájkmozgalmakkal foglalkozzanak, addig az ipartestületek és gyárosok egyesületei nemcsak kizárásokat rendeznek, hanem teljesen büntetlenül fekete listákat is kibocsátanak, melyeknek az a célja, hogy azokat a munkásokat, kik valamely mozgalomban résztvettek, sehol se alkalmazzák. Ezek a fekete listák már eddig is azt eredményezték, hogy számos becsületes munkás, nem kapván Magyarországon munkát, kénytelen volt Amerikába vándorolni. Meg kell jegyeznünk, hogy míg más országokban a fekete listák kibocsátása tilva van és például Ausztriában egy felsőbb bírósági határozata folytán a fekete listát kibocsátó munkaadó a munkások anyagi veszteségét kénytelen megtéríteni, addig nálunk az ipartestületek portómentességgel küldik szét ama munkások neveit, akiket éhhalálra ítélték.

Allításunk igazolására bemutatunk néhány fekete-lista másolatot, megjegyezvén, hogy Magyarországon ma már alig van munkaadó-testület, mely hasonló körleveleket ne használna.

Az egri ipartestület mint iparhatóságtól.

210/1906.

Tekintetes Társtestület!

Az egri ácssegédek — dacára annak, hogy a helyi viszonyokhoz mérten az ácsiparosoktól tisztességes munkafeltételeket és csak a minap, a múlt évi sztrájk folytán, béremelést kaptak — folyó évi június hó 18-án ismét sztrájkba léptek.

Miután az általuk újból felállított túlzott követeléseket az itteni ácsiparosok — tekintettel arra, hogy már a múlt évi sztrájk után, ez évben is az, ácssegédek óradíját 6 fillérrel emelték — el nem fogadhatták, az ácssegédek a munkázárlatot kimondták és életbeléptették.

Midőn ezen körülményről a t. címzet értesítjük, tisztelettel felkérjük, hogy e körülményt az ipartestület körébe tartozó ácsiparosokkal tudatni és őket arra kérni sziveskedjék, hogy az Egerből elbocsátott ácssegédek ne alkalmazzák, illetőleg, ha már alkalmazzák, rövid idő alatt bocsássák el. Eger, 1906 június hó 19-én tartott előjárósági ülésből.

Hazaifias üdvözlettel:

Radvánszky Lajos,
titkár.

Szécsényi Mihály,
elnök.

Kecskeméti Ipartestület.

452/1906. sz.

Tekintetes Ipartestület!

A kecskeméti kovács és lakatos iparossegédek oly mérvű túlkövetelésekkel léptek fel a mesterekkel szemben, hogy azokat a mesterek a legjobb akaratuk mellett sem teljesíthették, ennek folytán a segédek sztrájkolnak.

Tudomásunk van arról, hogy a segédek munkakönyvüket átvéve, Kecskemétre a szomszéd városokba utaznak, Kecskemétre pedig zárlatot rendelnek el szakegyesületük által azon célból, hogy ide segéd ne jöhessen és munkába ne léphessen s így akarják a mestereket kényszeríteni túlzott követeléseik megadására.

Ezen céljuk elérésében, hogy őket meggátolhassuk, tisztelettel arra kérjük a t. Ipartestületet, sziveskedjék azonnal értesíteni az ottani kovács- és lakatos iparosokat, hogy Kecskemétri munkából kilépett segédet semmi körülmények között se alkalmazzanak, vagy ha már ilyet alkalmaztak, azt bocsássák el.

Kérésünket megismételve, vagyunk viszontszolgálatra kész tisztelettel:

Kecskemét, 1906 augusztus 16.

(P. H.)

A révkomáromi ipartestülettől, mint iparhatóságtól.

552/1906. sz.

Tekintetes Ipartestület!

A komáromi asztalossegédek — kiknek túlzott követeléseit asztalos-iparosaink nem teljesíthették — e hó 17-én sztrájkba léptek s a munkát az összes műhelyekben beszüntették.

Midőn erről a t. Címzet tisztelettel értesítjük, egyben felkérjük, hogy e körülményről az ipartestület kebeléhez tartozó asztalos-iparosokat tájékoztatni és felhívni sziveskedjék, hogy a folyó hó 17-től Komáromból elbocsátott asztalossegédek ne alkalmazzák és ha már alkalmazták volna, kegyeskedjék odabatni, hogy azok mielőbb elbocsátassanak.

Szivességéért köszönetünket előlegesen is kifejezve, vagyunk kiváló tisztelettel

Komárom, 1906 július 18-án.

Boldoghy Gyula,
ipart. elnök.

Baráthy János,
ipart. jegyző.

Ügyelni kell a munkakönyvnek folyó lapszámainra, mert körözött városokból érkezett munkások az utolsó bejegyzést kitépdesik.

ÉRTESTÍTÉS.

24. Budapest, 1906 július 20.

Tisztelt Kartárs Ur!

Kívánságára tisztelettel értesítjük, hogy folyó évi hó-én

Vácán, Gödöllőn, Félégyházán, Békéscsabán, Esztergomban, Óbecsén, Nagykőrösön, Török-szentmiklóson sztrájk, Kolozsváron, Temesváron, Szombathelyen munkázárlat, végül Budapesten ács-munkázárlat van;

építkezési vállalatnál alkalmazott kőművesek a munkából csoportosan kiléptek, mivel a munkaadó nem volt hajlandó a munkások újabb követeléseit elfogadni.

Az építőmesterek szövetségének végrehajtó-bizottsága nevében:

tisztelettel

Kaiser Gyula s. k.,
mint első megbízott.

Ezek szomorú tények, melyek nemcsak a munkásokat károsítják, hanem az állam és társadalom fejlődését is veszélyeztetik. Az államnak semmiképp sem lehet érdeke, hogy leghasznosabb polgárait, a munkások javarészét csak azért üldözzék ki az országból, mert esetleg egy falat kenyérrel többet kián. Másrészt pedig a munkásokra is igaztalan hat az, ha látják, hogy a munkaadók egyesületeiken mindent megtehetnek, kizárásokat rendezhetnek, fekete listákat

kibocsáthatnak, míg a munkás-szakszervezeteknek semmi sincs megengedve, állandó hatósági felügyelet alatt állanak és még a munkaadók által rendezett kizárások ellen sem küzdhetnek.

Ez a körülmény maga is igazolja, hogy a munkaadók mozgalma, mely szigorú sztrájk törvény létesítését és a szakszervezetek rendszabályozását célozza, teljesen indokolatlan és jogtalan. A munkaadók már most is kiváltságos helyzetben vannak munkásaikkal szemben. Maga az 1884. évi ipartörvény egyoldalú és sztrájkellenes intézkedéseket tartalmaz a munkások hátrányára. És ha ezeket a sztrájkellenes intézkedéseket nem lehetett mindenütt végrehajtani, ugy ez csak bizonyítéka annak, hogy a sztrájk olyan természetes közgazdasági tényező, melyet semmiféle preventív intézkedéssel nem lehet korlátozni.

És ha azt a kérdést vetjük fel, vajjon a sztrájk káros befolyással van-e az iparra, az államra és a társadalomra, akkor határozottan nemmel kell felelnünk.

Magyarországon főleg az abnormális módon megdrágított élelmiszerek és lakberek következték a gyakori sztrájkokat. És nem áll az, amit bizonyos körök nagy előszeretettel állítanak, hogy a sztrájkok okozták a drágaságot. Csak néhány példával igazoljuk ezt: rámutatunk első sorban a hus drágaságára. Az utóbbi öt évben átlag körülbelül 60 százalékkal drágult a hus, pedig a mészárosok és hentesek soha sem sztrájkoltak és ezek keresete épp oly silány, mint öt évvel ezelőtt volt. Megdrágult a tej, holott az idén igen sok takarmány termelt. Drágult különösen minden olyan áru, mely a szegény nép életszükségletét képezi. És az általános drágaság főleg a kartelleknek tulajdonítható, melyek tagjai nemcsak a munkások fokozottabb kizsákmányolása, hanem a fogyasztó közönség révén is gyorsan gazdagodnak.

A hus és tej drágulása máris azt következtette, hogy a szegényebb munkásnép, egészsége rovására, kénytelen lemondani e fontos táplálkozási cikkekről. De drágább lett a cukor, kávé, fa, szén, petroleum stb. Ezek nagyrészt olyan szűkségleti cikkek, melyek áralkulásait már azért sem folyásolhatták be a sztrájkok, mert nevezett iparágaknál vagy egyáltalán nem, vagy csak igen rövid ideig tartó munkaszünetek voltak, melyek a munkásokra nézve eredménytelenül végződtek.

A lakberek drágulása sem a magasabb munkabéreknek, mint inkább annak a körülménynek tulajdonítható, hogy különösen a fővárosban rendkívül nagy a teleküzérkedés és a háztulajdonosok ezenfelül nem elégszenek meg a tisztességes polgári haszonnal, hanem a lakosok rovására, befektetett tőkéjük után túl magas kamatot szednek. A lakberek emelkedése azonban annak is tulajdonítható, hogy az építkezéshez szükséges anyag rendkívüli módon drágult.

De ha csakugyan a sztrájkok okozták volna a drágaságot, amit a leghatározottabban tagadnunk kell, akkor sem lehet a munkásoktól rossz néven venni, ha természetes jogukkal élve, anyagi helyzetükön úgy segítenek, ahogy tudnak. És igazán lehetetlen állapot volna, ha az államhatalom, mely az egyik oldalon nyugodtan nézi a kartellek garázdálkodását, a másik oldalon pedig a munkásoknak még a legszükségesebb megélhetés utáni törekvését is lehetetlen akarná tenni. A nyugati államokban ilyesmit még a munkaadók sem kérnek. Hiszen tudvalevő, hogy a németországi birodalmi gyűlés óriási többséggelvetette azokat a javaslatokat, melyek a sztrájkok korlátozására irányultak.

Meggyőződésünk különben, hogy a sztrájk a gazdasági viszonyoknak szükségszerű nyilvánulása, amely úgy az államnak, mint a társadalomnak csak hasznára válik. Minden fillér munkabéremelés, minden negyedóra munkaidő-rövidítés társadalmi haszon. A magasabb munkabérek fogyasztóképesé teszik a munkásokat és a rövidebb munkaidő nemcsak kulturális haszonnal jár, hanem az egészségügyi viszonyokat is nagyban javítja. Magyarország szomorú egészségügyi viszonyai főleg a nép rossz táplálkozásának és túleröltető munkájának tulajdoníthatók. Ezt tekintetbe véve, minden olyan törekvés, mely a munkaidő rövidítésére és a munkabérek emelésére irányul, minden körülmények közt elsőrendű kulturmunkának minősíthető. És minden túlzás nélkül állítjuk, hogy mindazok, kik a sztrájkokat korlátozni vagy egyáltalán betiltani óhajtják, ami különben abszurd és lehetetlen dolog, a kulturális haladás ellenségei. Nem áll az sem, hogy a magyar ipar nem bírja ki a sztrájkokat. Az ipar fellendülésének egyik főfeltétele a nép jóléte, illetve fogyasztóképesége. Amerika iparát a magas munkabérek és rövid munkaidő tették hatalmasá és versenyképesé. Anglia ipara hosszú ideig a világpiacon uralta és részint még most is uralja, mindamellett,

hogy Angliában kétszer és gyakran háromszorosa magasabbak a munkabérek, mint nálunk, Magyarországon. És sem Anglia, sem az Egyesült-Államok kormányai sohasem panaszkodnak a magas munkabérek miatt, hanem ellenkezőleg, ezek leszorítását féltik az idegen munkások által és épp ezért korlátozzák a bevándorlást.

Az alacsony munkabérek nemcsak tömegnyomort, nemcsak a nép testi, szellemi és erkölcsi hanyatlását, hanem tultermelést és igen gyakran gazdasági válságokat idéznek elő. Ezért az állam elsőrendű érdeke volna, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel mozdítsa elő a munkabérek emelését és ezzel közvetve fejlessze a nép fogyasztóképeségét.

Magyarországon nem sztrájk törvényre, nem a munkásság amúgy is korlátolt egyesülési szabadságának megszorítására, hanem a gazdasági erők szabad fejlődésére és a munkásosztály védelmére volna szükség. De különös fontossággal bír, ha a kormány mindazokat a rendeleteket visszavonná, melyek a munkásság egyesülési és gyülekezési jogát korlátozzák. Már a jogegyenlőség elve is követeli, hogy a munkásoknak ugyanolyan jogaik legyenek, mint a munkaadóknak. Hiszen a munkások ma már számos országban, tekintve hogy a gazdasági küzdelemben ők a gyengébbek, az államhatalom részéről különös védelemben részesülnek.

Nagyon furcsa világot vet a magyar munkaadók gondolkodására, midőn ott, hol ugyis egyoldalú törvények és rendelkezések a vagyonszertől való védelmet védik, hol ugyis a munkásmozgalom elfojtására már minden eszközt alkalmaztak, még szigorubb törvényeket kérnek. De hogy a legszigorubb és legreakciósabb törvényekkel sem lehet a sztrájkzabadságot korlátozni, ezt a mezőgazdasági munkásokról szóló törvény igazolja. Mindamelllett, hogy a Magyarországi Földmunkások Szövetsége óvta a munkásokat a sztrájkoktól, az idén számos helyen aratósztrájk volt. És e sztrájkok azt eredményezték, hogy hivatalos adatok szerint 1869 sztrájkot elítéltek. Ezek az adatok azonban hiányosak és ha ötezer földmivelő elítéléséről és (a rendelkezésünkre álló adatokból kiszámított) 24 napos átlagbüntetést véve számításba) 350 esztendői fogházbüntetésről beszélünk, mint az idej „eredményről” — nem nagyitunk. És ezek a drákói intézkedések, az egyoldalú törvény kegyetlen végrehajtása nem szüntették be a sztrájkokat.

Nálunk általánosságban az a téves hit nral, hogy a munkások szakszervezetei rendezik a sztrájkokat. E téves hitnek tulajdonítható, hogy a munkaadói testületek, majdnem kivétel nélkül, a szakszervezetek rendszabályozását követelik. Már főnnebb rámutattunk arra a sajnos körülményre, hogy a szakszervezetek már azért sem rendezhetik sztrájkokat, mert alapszabályaik, habár burkoltan is, ezt tiltják. De ha tényleg rendeznének is sztrájkokat, akkor sem lehetne eltagadni azt a tényt, hogy szakszervezetek nemcsak a munkások, hanem az állam és a társadalom érdekében is rendkívül fontos missziót teljesítenek. Első sorban nevelik és szakmailag képezik tagjaikat és ha Magyarországon ma már intelligens munkásosztály van, az főleg a szakszervezeteknek köszönhető. Szakszervezeteink egyik feladata, hogy a munkásokat leszoztassák a korcsmázástól és ezért úriási áldozatok árán magánhelyiségeket béreltek, olvasószobákat és nagy könyvtárakat rendeztek be a tagok számára. Ezenkívül a társadalmi nyomort is enyhítik azzal, hogy tagjaikat munkanélkülség esetén segélyben részesítik. Jellemző, hogy míg például Franciaországban és Svájcban a községek és maguk az államok állandó pénzületi támogatásban részesítik azokat a munkásszervezeteket, melyek munkanélküli tagjaikat segítik, addig nálunk a szakszervezetek feloszlását kívánják.

Hogy szakszervezeteink áldásos működését bebiztosíthatjuk, alant bemutatjuk az 1905. évben kifizetett munkanélküli és utassegélyeket, továbbá a budapesti szervezetek egy részéről a magánhelyiségek főtartására kifizetett lakbéréket.

(Lásd a középső hasdombon levő táblázatot.)

Ez adatok hitelességéről a kerületi előljáróságok tanuszkodhatnak, melyek a szakszervezetek ellenőrzésével vannak megbízva. De vannak szakszervezeteink, melyek a munkanélküli segélyen kívül rendkívüli és betegsegélyt is nyújtanak tagjaiknak. Így szakszervezeteink az 1905. évben 10.204 korona rendkívüli, 117.891 korona betegsegélyt fizettek ki.

Nem áll tehát az, amit a munkások ellenségei mondanak, hogy a szakszervezetek állam- és társadalomellenes működést folytatnak. És különösen vissza kell utasítanunk azt a munkaadók által hangoztatott vádat, hogy a szakszervezetek vezetői szitják a sztrájkokat. Aki a

magyarországi munkásmozgalmat csak némileg ismeri, az ellenkezőről győződött meg. Magyarországon olyan nyomorúságosak a munkaviszonyok, hogy a sztrájkokat egyáltalán nem szítani, hanem a lehetőség szerint korlátozni kell. És a korlátozás nagy és nehéz munkáját a szakszervezetek vezetői vállalták el. Számos példát tudnánk felhozni annak igazolására, hogy a szakszervezetek vezetői minden alkalommal a meggondolatlan sztrájkok kitérését akadályozták. Csak rámutatunk a szakszervezeti választmány, mely a munkásszervezetek kiküldötteiből áll, 1906 március 9-én tartott ülésének határozatára. E határozat így szól:

„Tekintve, hogy utóbbi időben több helyen meggondolatlan sztrájkmozgalmak voltak, vagyis a munkások több ízben még akkor is indítottak bérharcolt, midőn a győzelemre kevés, vagy egyáltalán nem volt kilátásuk és tekintve, hogy a meggondolatlan sztrájkok első sorban a munkásokat károsítják és sok esetben a szervezkedést hátráltatják, az 1906 március 9-én ülésező szakszervezeti választmány ajánlja a munkásoknak, hogy szigorúan alkalmazzák az utóbbi szakszervezeti kongresszuson elfogadott sztrájkzabályzatot.

Nevezetesen figyelembe veendő a sztrájkzabályzat 7., 8. és 9. pontjai, melyek kimondják, hogy:

Olyan bérharcolt, melyek a szakszervezeti tanács az érdektel szervezetek beleegyezése nélkül kitérésnek, anyagi támogatásban nem részesülnek. Kivételt csak védelmi sztrájkok és munkáskizárások képeznek. Ez esetben a szakszervezeti tanács a körülményekhez képest, kivetheti a külön járulékot.

Anyagi támogatásban csak azon szervezetek tagjai részesülnek, melyek bérharcolt megindítása előtt legalább hat hónapon át a szakszervezeti tanács kötelekéhez tartoztak.

A részleges bérharcolt állók csupán ama szakmák által támogattnak, melynek kötelekéhez tartoznak.

A szakszervezeti választmány végül ajánlja a szervezeteknek, hogy a munkások ellenállóképeségének fejlesztésére létesítsenek központi ellenállási pénztárakat.

A szakszervezetek vezetőségei, valahányszor munkások és munkaadók közt differenciák merültek fel, mindig a békés egyezsége törekedtek. Törekvésük sok alkalommal sikerrel is járt. Így például a nyomdászok vezetősége már két ízben békés uton kollektív szerződést kötött a nyomdatulajdonosokkal. Ávas- és fémmunkások szövetségéhez tartozó bádgosok, szerelők, lakatosok, és műszereszek szakosztályai szintén békés uton kötöttek szerződést a munkaadókkal. Ugyanezt tette maga a szövetség, amely sok esetben nemcsak a gyárakban készülő sztrájkokat békés egyezséggel akadályozott meg, hanem a budapesti légszuszgyárakkal is egyezséget kötött és így biztosította a békét. Ezenkívül a budapesti asztalosok, kár-

pítosok, teherszállító fuvarosok, könyvkötők és számos más szervezett szakma bérharc nélkül szerződésileg megállapították munkafeltételeiket.

A kollektív egyezmények előnye főleg abban rejlenek, hogy a munkaadók évekre biztosítják maguknak a békét, nyugodtan vállalják a munkát és az egyezményekhez mérten állapítják meg az árakat. A munkások pedig kiméltetnek a gyakori sztrájkoktól és szervezeteiket békésen fejleszthetik.

Sajnos, vannak munkaadói testületek, melyek a kollektív szerződéseket minden alapos ok nélkül megszegték. Így a budapesti ács- és építőmesterek, mindamelllett, hogy utóbbiak a kereskedelemügyi miniszterium előtt kötöttek szerződést munkásaikkal, ezt a szerződést egyszerűen felbontották és közel háromezer munkást kizárták a munkából. Ezzel nemcsak a munkásokat károsították, nemcsak sok hasznos polgárt ismét kivándorlásra kényszerítettek, hanem a főváros polgárainak tarthatatlan lakásviszonyait súlyosbították, vagy legalább is lehetetlenné tették, hogy a lakásmizériák rövid idő multán szanáltsanak.

Az ács- és építőmunkások szövetségjei a maguk részéről mindig azon voltak, hogy a munkaadókkal kötött szerződések szigorúan betartassanak. A vezetők nemcsak élő szóval, hanem a szaklapokban és egyéb kiadványokban felhívták a tagokat arra, hogy e kötött megállapodásokat szigorúan tartsák be. Így az „Építőmunkások Zsebkönyve” külön cikkben kioktatja tagjait és a bizalmiférfiak köteleksegeiről következőket írja:

„A bizalmiférfiának ügyelnie kell arra, hogy a munkabér-egyezmény és a munkarend egy a munkaadó és munkavezető, valamint a munkások által szigorúan betartassanak; ha bármelyik fél a munkarendet vagy munkabér-egyezményt megsérti, ezt köteles a bizalmiférfi az illetékes egyének (szervező bizottsági elnök, szervező bizottsági ügyvezető) bejelenteni, aki a panaszt megvizsgálja és orvoslásáról gondoskodni tartozik.”

Ez a néhány sor megcáfolja mindazokat a híreket és vádakot, melyek különösen az utóbbi időben az építőmunkások szakszervezete ellen elhangzottak. És ezzel, ugy hisszük, általánosságban is eléggé igazoltuk, hogy a szakszervezetek ellen fölhangzott panaszok minden alapot nélkülöznek. Ellenben tény az, hogy a munkaadók testületei csak azért kívánják a szakszervezetek megszüntetését, mert a munkásság szervezetsége tagadhatatlanul a munka- és bérvizonyok javítását vonja maga után. De lehet-e ez a természetes fejleményt megakasztani? És lehet-e jogállamban a munkásokat megfosztani a szakszervezkedés jogától akkor, midőn ez a munkaadóknak teljes mértékben meg van engedve? Meggyőződésünk, hogy egyoldalú törvények nem ártnak a munkásmozgalomnak, ellenben ezek hátrányait leginkább az állam és társadalom érzékné.

Mindezek alapján arra kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék akár a módosítandó ipartörvény, akár külön törvény keretében olyan szabályokat alkotni, melyek a munkások egyesülési és gyülekezési jogát teljes mértékben biztosítják. Kívánjuk, hogy a munkások szakszervezetei számára legalább is olyan szabadságok biztosítsanak, mint amilyeneket a munkaadók testületei már régen élveznek.

Kívánjuk, hogy a fekete-listák kibocsátása tiltassék meg és a tilalom ellen vétők szigorúan büntetessenek.

Kívánjuk továbbá a gyűjtési tilalom visszavonását és a teljes sztrájkzabadságot.

Kívánjuk végül, hogy a munkaviszony testületi megegyezés útján szabályoztassék minimális munkabér megállapításával.

Az ipartörvény módosítására vonatkozó többi kívánságainkat bátrak voltunk Nagyméltóságod elődjei elé terjeszteni és ezek ismétlése ez alkalommal felesleges volna.

Nagyméltóságú Miniszter ur!

Nem méltányosságot, hanem igazságot kérünk! Néhány száz munkaadó az egyéni önzés által vezéreltetve, bilincseket követel a dolgozó, a társadalmat fentartó nép számára. Ha Nagyméltóságod eleget tesz e követelésnek, akkor ezt a magyar társadalom összessége sinyinli meg. A munkásmozgalmat azonban, amely a viszonyokból keletkezett, semmiféle preventív eszközökkel nem lehet elnyomni. Sőt ellenkezőleg, mint a németországi szociáldemokrácia a kivételes törvények hatása alatt erősödött és hatalmasodott, úgy a magyarországi munkásmozgalmat is még hatalmasabbá tesz minden jogfosztó intézkedés. Ezt méltóztassék figyelembe venni. A munkások százezrei izgatottan várják Nagyméltóságod intézkedéseit.

Kiváló tisztelettel

A magyarországi szakszervezeti tanács megbízásából:

Jászai Samu, titkár.

	Munkanélküli segély		Utassegély		Lakbér
	K	£	K	£	
1. Országos szervezetek:					
Ácsok	—	—	—	—	1902.13
Borbélyok	—	—	—	—	555.30
Bőröndösök és szijgy.	610.—	—	20.—	—	1937.38
Bőrmunkás szövetség	—	—	—	—	—
Cipészek és csizmad.	1656.—	—	302.81	—	9970.34
Építőmunkások . . .	—	—	—	—	1512.55
Élelmiz. ipari munk.	—	—	—	—	—
Famunkások	12338.58	—	3997.56	—	757.60
Grafikai Senef. egyl.	7900.60	—	988.03	—	645.—
Grafikai segédm. . . .	1876.—	—	96.—	—	253.—
Kalaposok	4943.96	—	607.—	—	200.—
Kereskedelmi alkalm.	182.—	—	—	—	2047.80
Keztyűsök	412.—	—	134.70	—	—
Kőfaragók	—	—	617.—	—	1066.56
Könyvnyomdászok	—	—	—	—	—
szakegylete	11472.—	—	—	—	2540.—
Könyvnyomdászok	—	—	—	—	—
segélyző-egylete . . .	43753.20	—	23213.40	—	—
Könyvkötők	4869.—	—	882.50	—	1896.50
Molnárók és malom-	—	—	—	—	—
munkások	298.—	—	10.—	—	—
Szabómunkások	4213.—	—	854.58	—	11055.24
Szobafestők	—	—	—	—	2250.—
Textilipari munkások	—	—	3.—	—	289.09
Vas- és fémmunkások	62113.24	—	6390.82	—	14074.12
2. Budapesti szervezetek:					
Aranyművesek	683.50	—	319.—	—	2352.70
Cipőfelsőrészkesztők	1929.80	—	18.80	—	2000.—
Fehérnemtisztítók . .	—	—	—	—	1000.—
Kávéfűzők	332.—	—	—	—	2458.—
Könyvnyomdászok . . .	226.64	—	20.—	—	—
Mintakesztítők	1462.—	—	480.—	—	92.89
Mészárosok	100.—	—	—	—	—
Női-konfekciósok . . .	—	—	—	—	1558.—
Pipakesztítők	120.—	—	60.—	—	80.—
Szappanosok	67.—	—	60.—	—	—
Szabó kisiparosok . . .	—	—	—	—	860.—
Szobrászok	3445.—	—	280.—	—	633.—
Szücsök és sapkások	124.—	—	7.—	—	180.—
Teherszállító fuvaros.	—	—	—	—	222.67
Úveg és porcellánm.	36.—	—	73.30	—	—
3. Vidéki szervezetek:					
B.-szabolcs: bányászok	276.—	—	—	—	199.—
Pécs: kerámikai munk.	—	—	113.—	—	92.38
Szatmár: Ácsok	17.20	—	—	—	280.—
Összesen	165451.72	—	39553.50	—	64911.52

SZERVEZETI ÜGYEK.

Gyűlési tudósítás.

Sátoraljaujhelyről írják: Az ujhelyi vasuti munkások december 2-án, délután 2 órakor a Magyar király-szálloda táncteremben mintegy 300 vasuti munkás jelenlétében nagy tiltakozó gyűlést tartott, melynek napirendje a balesetbiztosítás és az általános választói jog volt.

Az egybehívók nevében *Király* Lajos munkástársunk üdvözölte a megjelent munkástársakat és ajánlotta a gyűlés elnökéül *Jánosik* János, jegyzőül *Tóth* Béla munkástársainkat; egyhangulag elfogadtattak.

Jánosik János úgy a maga, mint jegyzőtársa nevében megköszönte a bizalmat s nyugodt magaviseletre hívta fel a jelenlevőket, a gyűlést megnyitja és átadja a szót *Pásztly* Károly előadónak. *Pásztly* Károly óriási lelkesedés között bírálja a készülendő balesetbiztosításról szóló törvényjavaslatot, minden egyes sérelmes pontját megvilágítva, melyet munkástársaink nagy felháborodással utasítottak vissza és tiltakozó szavakkal itélik el annak törvényre emelését. Majd áttérve az általános választói jog szükségességére, nagy lelkesedéssel fogadták el a felolvasott határozati javaslatot, követelve az általános választói jog sürgős megvalósítását.

Kállási János a külszervezet munkásai nevében üdvözlö a nagy tiltakozó gyűlést s példákkal illusztrálja a választói jog szükségességét, nagyhatású beszédét élénk tapsvihar kísérte.

Jánosik János elnök felteszi a kérdést, akar-e még valaki a tárgyhoz szólani. Ilyen már nem volt. Végül még *Pásztly* Károly mondta el záróbeszédét, buzdítva a munkástársakat a szoros összetartásra és nagy éljenzések között befejezte szavait.

Jánosik János megköszönte munkástársaink példás magaviseletét, az ülést bezárta, ezek után munkástársaink a legnagyobb rendben szétoszlottak.

A szombathelyi tiltakozó nagygyűlés. A december 2-án, vasárnap megtartott tiltakozó gyűlések sorozatában kiváló helyet foglal el a szombathelyi nagygyűlés, amelyről pótlólag a következő tudósítást kapjuk:

A rendkívül jól látogatott gyűlést *Módyi* János munkástárs nyitotta meg. Ajánlatára *Benovácz* munkástárs elnöknek, *Fabos* jegyzőnek választottatott.

Dr. Landler Jenő előadó a vasutasok általános helyzetét, 2 évtizedes kenyérharcát vázolja. Rámutat erős színekkel, hogy két évtized óta ígérekkel, jelszavakkal akarják a vasutasokat kielégíteni s bár fix terminusos szavak hangzottak el napról-napra, ma is csak ott tartanak a vasutasok, mint két évtizeddel ezelőtt. Hosszu harc, két évtizedes alázatos kérés, instancia eredménye mindössze az volt, hogy 1904-ben közhivatalnoknak tették meg a vasutast, hogy végső kétségbeesésben kitört kenyérharcáért börtönbe hurcolhassák és 1906-ban a balesetbiztosítási törvényjavaslattal az utolsó darab száraz kenyértől is megfosszák, ha nyomorrékká válik. Ez ellen a nemzeti vasutas vívmány ellen, ez ellen a javaslat ellen fel kell emelni a vasutas-társadalomnak szavát. Alamizna-törvénynek nevezték el azt a javaslatot, de bátran lehet „munkauzsora törvénynek” nevezni, mert ez a törvény betetőzése akar lenni azoknak a törvényeknek, melyek segítségével a munkát, munkakerőt az osztályparlament kiszípolozni, kiuzsorázni akarja! Általánosságban és részletekben is rámutat e törvény hibáira, különösen a vasutasokat érintő jogfosztást kritizálja élesen s a részletekben megnyilatkozó igazságtalanságot, lelketlenséget itéli el.

A vasutasok általánosan nyomasztó helyzetét s ezt, hogy ilyen törvényjavaslatok kerülnek a Ház asztalára, a mai osztályparlamentnek tulajdonítja s hogy ezen a helyzeten változás történjék, hogy a vasutasok kenyérigazsága diadalra jusson,

erős, radikális parlamenti reformra van szükség. Követelni kell tehát az általános, titkos és egyenlő választási jogot. Benyújtja a már ismertett határozati javaslatot, mely a balesetbiztosítási törvényjavaslat ellen tiltakozik s követeli az általános, titkos és egyenlő választási jogot. Az előadót lelkesen megéltették s a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Dr. Landler Jenő után *Andrássy* Gyula munkástárs szólalt fel s élénk színekkel mutatót rá az osztálytudatos szervezkedés szükségességére. Kikel a mai kormány ellen s eljárását szemfényvesztésnek minősíti. A jelenvolt rendőrtisztviselő figyelmezteti az elnököt, hogy amennyiben *Andrássy*tól, aki nem vasuti munkás, a szót meg nem vonja, a gyűlést feloszlatja. Elnök kijelenti, hogy a rendőrség kivánságának eleget nem tesz, mert ez nyilvános népgyűlés, ahol mindenki szólhat. A rendőrtisztviselő erre a gyűlést feloszlatja.

A rendőri basáskodás látható, jobban mondva: hallható eredménye az volt, hogy a gyűlés „éljen a forraalmi szociáldemokrácia” kiáltásokkal oszlott szét.

Felhívjuk azon helyicsoportok vezetősegeit, akik óhajtják a „Magyar Vasutas” 1906. évfolyamát, diszez kötésben, a könyvtár részére beszerezni, jelentsék be azt a kiadóhivatalnak.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában a szerkesztői üzenetekben a Keleti fűtőháznál alkalmazott Bosannek munkást magaviselete miatt megróttuk. Ez annyiban módosul, hogy az illető Borzainak hívják, nem pedig mint tévesen írtuk, Bosanneknak.

A szerkesztőség.

Bocsánatkérés. *Érsekujvárról* a következő bocsánatkérő levél közzétételére kértek föl bennünket:

Alulírott tisztelettel felkérem a t. szerkesztőséget, hogy alább közölt nyilatkozatomat a „Magyar Vasutas” legközelebbi számába közzé tenni sziveskedjék.

Ugyanis f. év. dec. hó 7-én megjelent 49. sz. „Magyar Vasutas” lap engem, illetve vendéglőmet a szervezett munkások által bojkott alá helyezett azon kijelentésemért, hogy helyiséget a tiltakozó vasuti gyűlés megtartására át nem engedtem. Azonban ezt nem tehettem nem azért, mert azon célra nem akartam volna helyiséget átengedni, hanem azért, mert már előzőleg egy színtársulat által arra az időre le volt foglalva.

Ennélfogva azon közlemény, mely a „Magyar Vasutas” fenti számában áll, hogy én azt mondtam volna: miszerint, nem hogy a gyűlés megtartására a helyiséget átengedném, hanem ilyen gyűléseket kutyakorbácsal vernék szét, ezt csupán inzultált állapotban mondhattam, amiért ezen lap hasábjain az összes sértett felektől bocsánatot kérek.

Lapka Ágoston,

vendéglős az Arany Óroszlánhoz.

Előttünk mint tanuk:

Mojnik Lajos.

Seiroskői József.

Az elbocsájtott villamosok részére beérkezett Camerál-Moravicáról 11 kor. 20 fillér.

LEVELEZÉS.

Sziszek. (A szárnyaskerek kalózái.) Egy idő óta a sziszeki állomáson türhetetlen állapotok uralkodnak. Igazságtalanság, basáskodás, a szentkoronás lovagok szemtelen tolokodása napirenden van. Érdekes, hogy akadt itt olyan kalóz-társaság is, amely egész nyiltan, szemérmetlenül *dézsmálta* a raktárt. Ezt a manipulációt annak idején *Koller* raktárfőnöknek jelentették is, de hogy mi lett a dolog vége, annak csak *Bacics* Martin csoportvezető a megmondhatója. Az még érdekesebb, hogy a kávé-, rizs-, öreg szőlő-, sör- és bor-lopogatók *buzgó körtesei* a szentkoronás szövetségnek. És most mondjunk el egy-két jellemző esetet: Körülbelül egy és fél éve annak, hogy az 554. sz. vonathoz téli időben *Gergics* N. kíségetőfékező a szolgálati kocsi fűtéséhez egy darab szenet vett. Egy vezérigazgatósi ur

szolgálatilag a kamara-kocsiban utazott és az illető *Gergics*et meglátta, feljelentette, akit nyomtalanul körözvényileg könyörület nélkül elbocsátottak.

Volt egy *Jelencsics* József nevű raktári munkás, ki hat éven keresztül majd a tolatási szolgálatnál volt alkalmazva, mely idő alatt becsülettel, józanul és szorgalmasan igyekezett előjárói jóindulatát kivívni. Azonban ezen időben megesett vele, hogy beteg lett, amely 6-7 hónapon keresztül tartott. Ez idő alatt fizetése felét élvezte, amely összeg 1 korona 20 fillért tett ki s amidőn is folyó évi szeptember hó 1-én a 36 koronáról szóló utalványt óhajtott az állomásfőnöknél aláírtni, a főnök ezt megtagadta. Második kísérletnél ezt a választ nyerte: „Ha ön még egy izben a vasutra merészeli a lábát tenni, én önt karhatalommal fogom eltávolítani!”

Nem tudjuk, hogy ezen humánus fogadtatást és kitiltási parancsot a főnök felsőbb helyről veszi-e, vagy pedig a saját jó indulatától vezéreltetve, sértegeti vérig azt a nyomorult és szerencsétlen munkást, aki családjával együtt kenyér nélkül van és aki előtt két út áll: az egyik a koldusbot, a másik az öngyilkosság.

Ugyanílyen szomorú sorsra vár Zágrában *Kunai* József és családja, amilyenben *Jelencsics*et részesítették, jól lehet, hogy ez egy pár koronát is fog kapni, ami nem lesz az élethez elég, hanem a meghaláshoz sok.

Ezek után nem lehet azon sem csudálkozni, hogy a folyó év folyamán alatt *Strasser* Sámuel főnök ur három izben is meg lett hurcolva a „*Sisacki Glas*” helybeli lapban, mert ha mi azt tudnánk, hogy önkényi eljárásától nem akar a jövőben elállani és a protekció osztogatásait tovább is folytatni akarná, mi és a környék olyanra vagyunk elkészülve, amit még a déli vasut létezése óta egy főnök át nem élt, mert különösen a vidék, illetve a közeli környék már annyira fel van indulva, mint a ki-törni készülő vulkán.

Engedje meg a nagytekintetű üzletigazgatóság, hogy megkérdezzük még azt is, hogy meg van-e az engedve *Anterit* mérnök urnak, hogy órházról-órházra járjon, a szentkoronás-egylet javára tömörítse majd az örök fele részét különféle *megfélemlítések ürügye* alatt és küldje ki az örök részére a belépő-jegyeket minden kommentár nélkül?

A sziszeki főnök ur megbízása nyomán, kedvence, a durva *Wallera* Ferenc kalauz, mint kortes különféle kudarcok és megjegyzések röpökődése között járt a szentkoronás-egylet javára kevés, majd semmi eredménnyel tagokat hódítani, azonban mi óhajtjuk *Wallera* kortest gyöngéden figyelmeztetni, hogy korteskedése közepette tartsa tiszteletben a mi szerény munkás-szövetségünket.

Jó lesz a fentiekben okulni az itt meg nem nevezett többi kortes-uraknak is, mert csupa udvariasságból jelen alkalommal neveikkel nem foglalkozunk, azonban jó lesz, ha jövőben tartózkodnak a további korteskedéstől, mert így kénytelenek leszünk neveiket a fentiek közzé illeszteni.

Pozsony-rendezői műhely. (Az első segélynyújtás és egyéb). Hogy a betegsegélyző pénztárunk rossz, azt felesleges említeni. Azonban szó nélkül még sem hagyhatjuk az alábbi két esetet, mely az egész rendszert általánosságban jellemzi. Itt a Pozsony-rendezői műhelyben a mult héten két súlyos baleset történt. E hó 6-án *Radóczy* Zsigmond munkástársunkat fűrészelés közben egy darab fa oly szerencsétlenül vágta mellbe, hogy eszméletlenül esett össze. Nem kutatjuk a baleset okát — a hiányos szerszámokat, — de igenis, megbotránkozásunkat nyilvánítjuk afölött, hogy amikor pályaorvosát küldenek és az orvos tudja azt, hogy súlyosan megsérült betegről van szó, ő akkor „nem érek rá”, „el vagyok foglalva” című kifogásokat üzen. Így eszméletlenül, a halállal vívódva feküdt a megsérült d. e. 11-től d. u. 3-ig, amikor végre megérkezett az első orvosi segély.

A második eset f. hó 7-én történt. Jónás Ignác munkástársunk köszörülők-szabályozás közben jobb- és balkezének egy-egy ujját sulyosan összezúzta. Mindkét kezére tehetlenné lett. Elment Szigeti orvos urhoz, megkérte, hogy vizsgálja meg és kösse be a kezét. Vitéz pályaeorvos ur azzal küldte el, hogy „nem az ő hatáskörébe tartozik, semmi köze hozzá”.

Ezekhez az adatokhoz bővebb kommentárt nem akarunk fűzni. De azért jó lesz figyelembe venni. Ilyen áldásos működést fejt ki a mi betegpénztárunk. Egyedül egy orvosság fog majd ezeken az orvosi bajokon segíteni: a szabad orvosválasztás.

Piski. (A munkásság ellenségei). E helyen figyelmeztetjük Szibik művezető urat, hogy munkástársainkkal tisztességesebben bánjon, mert mi nem vagyunk hozzászokva az ordítósokhoz és cimosztásokhoz. Az utóbbit tartsa meg magának, mert azok éppen önt illetik meg.

Somogyi és Kozelkó híres csuszó-mászókat is figyelmeztetjük, hogy nemsokára őket dobják ki a műhelyből s aztán majd elmehetnek a művezetőhöz, vagy a paphoz, hogy segítsenek. A tisztelendő ur odatartja majd a keresztet csokolásra s meglássuk, jóllaknak-e azzal. A szervezett munkások.

Berettyóujfalú. (Sefcsik „ur” revolvere). A Máv. gépgyárából mintegy huszan dolgozunk itt hidszerelésen, ahol Sefcsik Antal Máv. gépgyári megbízott és Bencze (Fuchs) János igazgatósági mérnökök hajcsároskodnak felettünk. E hó 3-án, este fél ötkor még mindig a hidon lábatlankodott mindakettő. Egyik munkástársunk megjegyezte, hogy már félöt van. A mérnök ur rögtön lekergette a hidról és leszállt, ledísznózt valamennyiünket. Mi tiltakoztunk ellene. Munka után — néhány talpnyaló kivételével — hementünk hozzá és elégtételt kértünk tőle. Ő bocsánatot kért tőlünk. Ekkor jött a hajcsár Sefcsik; ő rögtön kinyilatkozta, hogy aki hozzányúl, ő azt lelövi.

Butaságáról állította ki a bizonyítványt ezzel a nyilatkozattal. Mi nem sértegetni, még kevésbé bántalmazni mentünk hozzájuk, hanem csak azért, hogy mint ünneztetés munkások elégtételt kapjunk a jogtalanul ért meggyalázásért. Érdekes, hogy ez a Sefcsik közönséges munkás s csak ez alkalommal kapott megbízatást s máris revolverrel fenyegeti munkástársait.

Ilyen komiszkodások ellen a munkásnak nincs egyéb fegyvere, mint a szervezkedés, az összetartás. Egyelőre ajánljuk Sefcsik „urat” gépgyári munkástársaink figyelmébe. Az a revolver mond még csütörtököt is.

Baranya-Szt-Lőrinc. (A hagyma és a gőg.) A baranya-szt-lőrinci állomáson még nem készült el a munkás-étkező, ami most van építés alatt. A pályamunkások bementek folyó hó 22-én a váltóór bódéba reggelizni, mivel hűvös idő volt. Ez idő alatt ment Bárány ténfelügyelő váltót vizsgálni. Meglátta a munkásokat és kiutasította az orbódéból, mivel ezek hagymát és paprikát reggeliztek és ennek a szaga Bárány urnak az orrába csapott. Azt mondta, hogy oly büdös ez a bódé, majd hanyat esik a hagymaszagtól és a munkásokat barom és marha szavakkal illette. Erre egy pályamunkás azt felelte neki: ténfelügyelő ur is megenné, de sokszor az sincs. Erre ő a munkás nevét kérdezte és azt mondta, hogy be fogja jelenteni. A hagyma nem olyan kellemetlen valami, mint a gőg és az ezzel járó butaság.

Oravica. (Szervezkedni kell!) Oravicai munkástársaink vasárnap délután igen jól látogatott értekezletet tartottak a „Mozdony” hoz címzett vendéglőben, ahol német, magyar és román ajku munkások voltak jelen, Oesterreicher munkástárs ismertette az alapszabályokat és emlékiratunkat, a mit nagy tetszéssel fogadtak és megígérték, hogy legrövidebb idő alatt belépnek a szövetségünkbe. Őket majd mind becsapták a szent koronások, megígérték, hogy egy ivet állítanak ki, amelyen mind kilépnék. Az ottani állapot jellemzésére szolgál, hogy a fűtőházi laka-

tosok, ha éjjel kisikláshoz hívják az állomásra, nem kapnak semmit, mint azt a kis napibérüket. A multkor este fél 9 órától reggel hatig dolgoztak az állomáson és csak annyit kaptak, amennyit dolgoztak. Reggeltől délig hazaküldik pihenni, amiért nem kapnak semmit, tehát vesztenek fél napot és fél pótlékot. A raktárban is állatias módon dolgoznak reggel 6-tól sokszor este 11 óráig. A pályafentartásnál 60—70 kr. a napibér. Van ott egy Kovács nevű munkás, ki már 40 év óta dolgozik és 2 korona napibére van. Ha valamely ipari, vagy más munkást a fűtőháztól vonalra küldenek, kiküldetést vagy éjjelést nem élveznek. Ha valamelyik szól valamit az irodabeli urnak, az ráival, hogy ne legyen elégedetlen. Nagy itt anyomoruság. A szervezkedés idejében jön. Üdvözlettel, Temesvár, 1906. november hó 20-án.

Oesterreicher Lipót
a h.-csoport elnöke.

Mórág. (A munkások hétéra.) Kiss Ferenc pályafelügyelő ur itt a fő-fő, aki még — az ő szavai szerint — „az osztályvezető főmérnök is azt teszi, amit ő parancsol”. Képzeltető, hogy ilyen rettenetes nagyhatalmu urnál milyen sorsa van az ő kénye-kedvére kiszolgáltatott munkásnak. A mórági pályafelügyelői szakasz Bátaszéktől cirka Csikóig terjed, mintegy 14—15 km. hosszban. Három munkás-csapat dolgozik állandóan, s a munkások közül a legfiatalabb munkás is 7 éves állandó munkás és így nemcsak a betegségyőzőnek, de a nyugbérpénztárnak is — még pedig utánfizetéses tagja. A munkások a pályamentén elszórt községekben laknak, de hogy rettentő hatalmát éreztethesse, különbeni elcsapatás terhe alatt elrendeli, hogy a 4—5 kilométer távolságra lakó munkás munkába menés előtt az ő lakásán jelentkezzenek, ahonnan azután holmi házi szolgálai teendőik végezte után ugyanilyen hosszú utat tesz meg, míg a munka színhelyére ér. Ha pedig egyik-másikon észreveszi, hogy lapokat olvas, s ezáltal magától is rájön arra, hogy ő mégis ember, sőt a többi is felvilágosítja, akkor a csapatbeosztást úgy változtatja meg, hogy a Bátaszéken lakó elönmunkáshoz mórági lakos munkásokat oszt be, a Mórágyn lakó elönmunkáshoz pedig Bátaszéken lakó munkásokat, vagy pedig a Bátaszéken lakó csapatot Mórágyra, a Mórágyn lakó csapatot Bátaszékre küldi dolgozni, s így a munka helyéig, s onnan haza, nem kevesebb mint 15—20 kilométer hosszú utat tétet meg velük, csupán azért, hogy rettenetes hatalmát éreztesse a munkásokkal.

Még ezt is eltűrtük szóltalanul. Kiadták azt a rendeletet, amely nekünk is tudomásul adatott, hogy mi — egyszerű munkások is — igényelhetünk évente egész nyolc napig terjedhető szabadságot, még pedig anélkül, hogy saját költségtünkre helyettesít kellene állítanunk — azóta Kiss Ferenc pályafelügyelő urral nem lehet boldogulni. Nincs az a kigondolható székatura, amit el ne követne, s hiába fordulunk szóbeli panaszszal a székszárdi osztálymérnökség vezetőjéhez, Perlaky József főmérnökhöz, a napfénynél igazabb panaszunknak semmi eredménye nincs, hacsak az nem, hogy Kiss Ferenc ur még nagyobb öklelő szarvakat kapott!

Legutóbb is egy 12 éves állandó munkás fordult hozzá azon alázatos kéréssel, hogy adna neki 4 napi szabadságot. Az illető munkás egy szintén évek óta állandóan dolgozó kőműves mellé volt ez alkalommal beosztva. A kérelem elhangzása után, nevezett ur ridegen azt mondja: „nem adok”. „Hát miért nem ad a pályafelügyelő ur? hiszen ha nem volna rá szükségem, nem kérném!” „Ne felszéljen, mert pofon ütöm!” „De kérem, ha egy héttel ezelőtt a másik munkástársamnak dukált, akkor nekem is jár!” Erre nemcsak az előbbi ígéret volt a válasz, hanem az illető munkás, miután azt merte mondani, hogy ő az alázatos kérelmével éppen nem szolgált rá a pofonra, de sőt igazát felsőbb helyen is keresni fogja, a munkából elcsapatott. Szolgálati ideje éppen 12 év. Érezte azonban nevezett ur, hogy alighanem baj lesz a dologból, miért is a jelenetnél jelen volt kőműves-mestert arra akarta birni, hogy az majd olyan vallomást tegyen, hogy a szabadságot kérő munkás út megtámadta s veréssel is fenyegette! Miután azonban erre a kőműves-mester nem állott rá — most ő is el van csapva — s nyugbér jogosultsága a másik munkáséval együtt a levegőben lóg.

Megtették az illetők a panaszos jelentésüket a zágrábi tüzletvezetésnél, s jöllehet ennek már

több mint egy hónapja, még a feljelentésre nem érkezett válasz. Itt sürgetjük meg s e helyen hívjuk fel az tüzletvezetés szives figyelmét a mórági basára.

MULATSÁGOK.

Meghívó. A „Törökös” sport-egylet december hó 15-én a Máv. északi főmihely éttermének összes helyiségeiben (Hungária-körút és Kőbányai-ut sarkán) táncmulatsággal egybekötött súlyemelő és birkózó háziversenyt rendez. Kezdeté este 7 $\frac{1}{2}$ órákor. Tánc reggelig. Személyi jegy előre váltva 1 korona. A pénztárnál 1 kor. 10 fill. Család jegy előre váltva 2 kor. 80 fill. A pénztárnál 3 kor. Tagsági személyi jegy 60 fillér. Tagsági család jegy 1 kor. 50 fillér.

Meghívó. A Vasúti Munkások Országos Szövetsége Keleti pályaudvar helyicsoportja folyó évi december hó 31-én, a József főherceg-szálloda összes termeiben (VIII. ker., Baross-tér 2. szám) dal, szavalat, humorisztikus előadással és táncal egybekötött nagy szilveszter-estélyt rendez. Személyi jegy előre váltva 80 fillér, a pénztárnál 1 korona. Jegyek kaphatók a helyicsoport összes vezetőségi tagjainál, valamint a Vasúti Munkások Országos Szövetségében (VII., Rottenbiller-utca 5). Kezdeté pont 8 órákor. A tiszta jövedelem a könyvtáralap javára szolgál.

Szerkesztői üzenetek.

Kocsikomét. A jövő számmra maradt.

Herédi József, Ferenováros. Figyelmeztetjük, hogy munkástársainak folytonos árulásával hagyjon fel. Kocsimosó munkástársai panaszkodnak önre e miatt. Ha nincs tisztában a munkásság közös érdekei iránt: járjon el szorgalmasan a csoport helyiségébe, majd ott megtanulhatja.

Mester Fél vágányór, Cegléd. A fenti üzenet önnök is szól.

T. J. Temesvár. Nagyon szép vers, csak az a baj, hogy az elejét egyik nagynevetű költőnk, mintegy ötven év előtt írta. A vége is ügyes, de nem közölhetjük, mert az eleje elhagyásával csonka volna.

Rác Gyula műhelyi számtiszt, Dés. Ön azt mondja, hogy a szerkesztőségünk műveletlen, buta és paraszt; a szövetségünk zsidó-banda és a tagtársak tábora ostoba tömeg. Mi nem mondjuk önnök mind eme jókat, mert hiszen azt tartjuk, amit annak idejében a jó öreg Pulszky mondott az akadémiát folyton támadó Tóth Bélára:

— A kutya ugat, a karaván halad.

Mi nem haragszunk meg azért sem, ha valami ripók fickó nyelvet öltöget ránk. Annyi kedélyesség bennünk is van, hogy a nyelvöltögetésnél nem a ripókság jut eszünkbe, hanem más valami. Sőt durva kifakadásaira azt sem izenjük, hogy ön számár, mert ez becstelenséget valami. De ha a számárnak azt mondják, hogy zsiráf, ez nem becstelenséget. Kedves Rác ur, ön nagy — zsiráf!

M. M. pályaeor, Szabadka. A pályaeorok emlékirata azért van oly röviden említve az általános emlékiratban, mert külön lett az teljes terjedelmében, úgy amint lapunkban is közölve volt, a kereskedelmi miniszteriumhoz felterjesztve. A bevásárlási könyv és időleges jegy szintén befoglaltatik, most már várjuk meg, hogy Kossuth apánk fia mit fog teljesíteni az önök méltányos kívánságaiból. Levél megy. Üdv.

Kisteleki raktármunkás. Kérélmét nem teljesíthetjük, mert erre időnk nincs, azonkívül ilyen dolgokkal nem is foglalkozhatunk. Menjen be a közeli városba személyesen megrendelni a szükséges dolgot.

L. F. Tokaj. A nyolc napi szabadságot az osztálymérnökség engedélyezi, azonban természetesen elsősorban a közvetlen előljárónak, önnöknek a pályafelügyelőnek, kell jelenteni.

Pető János főkalauz urnak, M.-Sziget. Ha ön olyan vitéz szentkoronás vezér, törődjön csak saját magával és ne izengessen Sátoraljai helyen lakó sógorának, hogy még el is bocsáthatják a szolgálatból, amiért a munkásszövetségben van. Gondoljon inkább arra, hogy még ön is megkaphatja az utillaput.

Dés. Kívánt cikk a jövő számban jön.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet

Világosság könyvnyomda r.-t Budapest, Nyár-utca 1.

CSERE.

Lámpakezelő Gyulafehérvárról cserélne Aradra, Békéscsabára vagy Szolokra.

Vonatlakatos Miskolcra cserélni óhajt Érsekújvárra. Cim a kiadóban.

Nappali ör Munkácsról cserélne az aradi vagy kolozsvári tüzletvezetés területén beosztott nappali ör vagy hivatalszolgálat. Cim a kiadóban.

Rézműves volna hajlandó cserélni a nagybecskereki műhelyből bármelyik műhelybe.

Géplakatos Munkácsról cserélne a miskolci mihelybe vagy fűtőházba.

Mély vonatlakatos volna hajlandó Uj-Zsolnára cserélni?

Összes címek a kiadói hivatalban.

